

**«Облыстық білім басқармасы» ММ
ГУ «Областное управление образования»**

**Тақырыбы:
«Бірлескен ортада жұмыс
жасау арқылы оқушылардың
құзырлылығын арттыру»**

**«Ақсу кентінің №2 орта
мектебі» КММ
Көркем-өнер, сызу, өзін-өзі тану
пәндері мұғалімі
Омарова Сағдат Бакеновнаның
озық педагогикалық
тәжірибесін жалпылау**

Степногорск, 2019 ж.

«Бірлескен ортада жұмыс жасау арқылы оқушылардың құзырлығын арттыру» тақырыбына жасалған озық педагогикалық тәжірибе. Құрастырған: Ақсу кентінің № 2 орта метебінің өзін-өзі тану, сызу және көркем еңбек мұғалімі Омарова Сагдат Бакеновна.

Бұл тәжірибеде өткізілген ашық сабақтарда, іс-шараларда жаңашаландырылған білім беруде қолданылған әдіс-тәсілдер көрсетілген. Сабақта сынтұрғысынан ойлау технологиямының стратегияларын қолдану жолдары және тиімділігі ашылып көрсетілген. Кейбір оқушылардың жасық, ұялшақ, өз ойларын жеткізе алмау себебін байқай отырып, оларға көп көңіл бөлінген. Оларға өз құрбыларының қасында ынтымақтастық бірлескен ортада топтық жұмыстың әсер етуін бақылау үшін, білім берудің жаңа тәсілі ретінде бірлескен топтық жұмыстарды сабақ кезеңдерінде кері байланыс, критерийалды бағалау арқылы жүргізіп, сын тұрғысынан ойлау технологиясының стратениялары сауатты қолданылған. Бірлескен ортадағы жұмыс арқылы оқушылардың ахуалы артып, көңіл-күйлері жақсарады, белсенділігі артып, білім алуға деген қызығушылықтары артады, жан-жақты құзырлы оқушы қалыптасады.

Ата-аналармен жұмыс барысында қолданылған әдіс-тәсілдер арқылы олардың мектеппен қарым-қатынасы жақсарады.

1. **Облыс:** Ақмола облысы
2. **Қала/аудан:** Степногорск қаласы
3. **Мектеп:** КММ «Ақсу кентінің №2 орта мектебі»
4. **Пән:** Сызу, көрке еңбек, өзін - өзі тану
5. **Білімі:** жоғары, Қазақ педагогикалық институты, Көркем сурет факультеті, 1981-1986жж.
6. **Санаты:** жоғары
7. **Фамилиясы:** Омарова
8. **Аты:** Сагдат
9. **Әкесінің аты:** Бакеновна
10. Байланыс телефоны +777129906, электрондық адресі: sagdat.b@inbox.ru
11. **Тақырыбы:** «Бірлескен ортада жұмыс жасау арқылы оқушылардың құзырлығын арттыру»

Оқушылардың интеллектуалдық, шығармашылық қасиеттерін дамытып, танымдық қызығушылықтарын қалыптастыру үшін бейнелеу өнерінен үйірме жұмысын жүргізіп, оларды мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық әртүрлі байқауларға нәтижелі қатыстырып отырамын:

1. 2018ж. - Қалалық сәндік-қолданбалы байқау көрмесі «Ең үздік ұжымдық жұмыс» номинациясына Грамота «Фонтан» - 9 сынып. Камидолла Аружан, Кошкинбаева Аружан, Курманғалиева Гульназ;
2. 2018ж. I-дәрежелі диплом Абылай Анел, Республикалық таланттылар байқауы;
3. 2018ж. II-дәрежелі диплом Машанова Аймерей, Республикалық таланттылар байқауы;
4. 2018ж. I-дәрежелі диплом Фисенко Кристина «Ұлы Дала Батырлары».
5. 2018ж. I-дәрежелі диплом Насыров Рамазан «Қобыланды батыр».
6. 2018ж. II-дәрежелі диплом Насыров Рамазан «Батырлар елінде».
7. 2018ж. II-дәрежелі диплом Тілеубай Исмаил «Ұлы дала Ұрпағымыз».
8. 2017ж. Қалалық сәндік-қолданбалы байқау көрмесі «Ең үздік ұжымдық жұмыс» номинациясына Грамота «Сарқырама» - 11 сынып.
9. 2017ж. Грамота «Қазақстан – менің мақтанышым!» - 8-сынып. Камидолла Аружан, Кошкинбаева Аружан, Курманғалиева Гульназ
10. 2017ж. Атаулы Громаталар Қайыр Диас-11 сынып «Ежелгі батырлар» (живопись).
11. 2017ж. Божко Ангелина-8 сынып «Қазақстанның бақытты отбасы» сурет (графика).

Өз іс-әрекеттерімнің нәтижелерін тек талдап немесе сынақ түрінде бағалап қана қоймай, алғыр ойлармен бөлісіп, өз шығармашылық деңгейімді жүйелі түрде толықтыру үшін кәсіби байқауларға өзім де белсене қатысып отырамын:

1. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың «Алғыс хаты».
2. Халықаралық үлкен энциклопедия «Медаль»: «Білім беру саласын дамытуға қосқан үлесі үшін» № 2919, берілген күні: 20 наурыз 2018 ж.,
3. Мемлекетаралық сараптау кеңесі президиумының ұсынуымен «Білім берудегі үздіктер» номинациясының I-дәрежелі Дипломы Сериясы 786, №1901954,
4. «Білім берудегі үздіктер» Халықаралық Үлкен Энциклопедияның 338 бетінде басылған.
5. Ұлтаралық кеңестің шешімен ұсынысы бойынша bestpeople.name сайтында жарияланды.
<http://bestpeople.name/book/face/id/4741/symbol/%D0%9E>
6. II-дәрежелі Диплом. Республикалық қашықтан өткізу интерактивтік презентация байқауында «Менің SMART сабағым». Республикалық шығармашылық білім беру орталығы «Алтын Ұрпақ» 2018ж.
7. Степногорск қаласының білім бөлімі басшысының «Елімнің болашағы – менің болашағым» атты сәндік-қолданбалы өнер көрмесінде дайындаған жұмыстары үшін мектеп I орынға ие болды, 2018 жыл.
8. Степногорск қаласының білім бөлімі басшысының «Жас ұрпақтың шығармашылығы арқылы еліміздің жаңғыруы» атты көрмесіне белсене қатысқаны үшін «Алғыс хат» сәндік-қолданбалы өнер көрмесі, 2017 жыл.
9. Қала бойынша сәндік-қолданбалы өнерінің көрмесінен мектеп II орынға ие болды.
10. Қалалық байқау «Жыл Ұстазы – 2017» - III орын
11. Білім беру және біліктілікті арттыру жүйесіндегі педагогикалық инновациялардың V Халықаралық Жәрмеңкесіне қатысқаны үшін «Сертификат», 2015ж.
12. Республикалық «Жалпыадамзаттық құндылықтар – өскелең ұрпаққа рухани-адамгершілік білім беру негізі» бейнесабақтар байқауына қатысқаны үшін «Сертификат», 2015 жыл.
13. I-дәрежелі Диплом «Менің мамандығым – менің мақтанышым!» - атты мектеп байқауы, 2015жыл.
14. Қалалық білім бөлімінің кәсіподақ Кеңесінің «Алғыс хаты» 2014 жыл.
15. Облыстық «Электрондық оқыту жүйесін басқару технологиясы» тақырыбы бойынша қысқамерзімді курс аралығында өткізілген конференцияға қатысқаны үшін «Сертификат» 2014 жыл.

МАЗМҰНЫ

1. Мазмұны	5
2. Андатпа	6
3. Кіріспе бөлім	7
4. Негізгі бөлім	9
5. Тәжірибені қорытындылау	15
6. Тәжірибені меңгерушіге көмек	16
7. Тәжірибені шығармашылық түрінде қолдану бойынша ұсыныс, кеңес	17
8. Тәжірибеге мәлімет	19
9. Тақырыпқа байланысты әдебиеттер тізімі	20

АНДАТПА

Өздігінен білім алатын оқушы, алдағы кедергілерді шешудің жолын «бірлескен ортада» оқушылармен топтаса отырып, өз ойларын еркін бөлісуге бейімделуіне бағыт көрсету. Әсіресе білімдар оқушыларға, көздейсоқ кедергілерден өздігінен жол табуға, заман талабына сай дамуына ықпал ету.

Бұл ұжымдық оқыту - бірлескен ортада жұмыс жасауда оқушыларды белсендіреді, мәдени дағдыларын қалыптастырады. Ұжымда оқушыларда бірлік, ынтымақтастық қалыптасты, топпен орындаған тапсырмалары олар үшін қызықты болады, өйткені өзара қарым-қатынас жасаудың арқасында оларда ортақ пікір қалыптасады.

Оқушылар – жоғары деңгейде ойлауға дағдыланады, мотивация және моралды жауапкершілігі пайда болады, өзара тұлғалық дағдысы дамиды. Құзырлы оқытудың маңызды факторы - оқушының тақырыптың мәнін өз бетімен меңгеруін түсінуі мен бағалай алуы болып табылады. Мұндай тәсіл бұл үдеріске оқушының өзінің де қатысуын талап етеді.

1. Кіріспе бөлім

Қазіргі кезде білім беру саласындағы әлемдік білім кеңістігіне ұмтылуға байланысты жасалынып жатқан талпыныстар мектеп оқушыларының ойлау белсенділігін дамытып, білімі мен біліктерін өмірдің жаңа жағдайына пайдалана білуге үйрету қажеттілігін туғызады.

Қазақстан Республикасы педагог кадрларының біліктілігін арттырудың деңгейлі бағдарламалары аясында екінші (негізгі) деңгей бағдарламасы бойынша мұғалімдерді оқыту курсы «Өрлеу БАҰО» АҚ филиалы «Қазақстан Республикасы білім беру жүйесінің басшы және ғылыми педагогикалық қызметкерлері біліктілігін арттыратын республикалық институты» ІІ № 0002596, 23 желтоқсан 2013 жылы біліктілігімді арттыру барысында алған мәліметтерді өз сабақтарымда қолдандым. Бұл әдістерді жүзеге асыру мұғалімнің тікелей шеберлігіне, ізденуіне байланысты. Осының негізінде мен үздіксіз ізденіс жасауды, өз еңбегімді байыту және ынталандыруды, біліктілікті жоғарлатып отыруды жүзеге асыруды қолға алдым. Өзін-өзі тану сабақтарында, сызу және көркем сурет сабақтарында жаңашаландырылған жаңа форматта білім берудің әдіс-тәсілдерін 7-модульдерді қолдана отырып өткіздім. *Қосымша № 1, Республикалық семинарда өткізілген ашық сабақтан кәріністер, Грамота.*

Дәстүрлі оқу мен оқытуда қолданып жүрген көптеген технологиялардың бүгінгі таңда жаңа инновациалармен қарқынды дамып бір жүйеге келтірілгенін сабақ түрлерінен өзімнің тәжірибемде өткізген ашық сабақтарымда көрсеттім. Өзін-өзі тану пәнінен қалалық семинарда «Ата салты - асыл қазына» тақырыбына (*№9 орта мектебінде*), қалалық директорлар семинарында «Мамандық таңдау» тақырыбына ағылшын пәнімен кіріктірілген ашық сабақ, «Бейнелеу өнерінен» қалалық директорлар семинарында «Графика түрлері» тақырыбына ашық сабақ өткіздім. (*№2 орта мектебінде*), музыка пәндері мұғалімдерінің қалалық семинарында кіріктірілген «Еңбек пен өнер - егіз» тақырыбына ашық сабақтар өткіздім (*Ақсу кетінің №2 мектебінде*). *Қосымша № 2, Қалалық семинарларда өткізілген кіріктірілген сабақтар жоспарлары.*

Осы кіріктірілген сабақтарда қолданған технология негізінде әріптесімнің де тәжірибесіне өзгерістер енгізуді мақсатқа ала отырып, «Тәжірибедегі рефлексия» курсына алған білімімді жүзеге асырдым.

2015-2017 жылдар аралығында мектептегі пәндер әдістемелік бірлестігінің жетекшісі ретінде өткізген мәжілістерім мен іс-шараларында Коучингтер өткізу арқылы, пәндік сабақтарда он күндіктер өткізу арқылы, жаңа технологияларды жаңашаландырылған білім беру аясында қолдандым. Өздігінен білімін дамыту тақырыбым бойынша іс-тәжірибемді жалпыладым. *Қосымша № 3, қалалық семинарларда өткізілген Коучингтер.*

Құзырлы оқытудың маңызды факторы - оқушының тақырыптың мәнін өз бетімен меңгеруін түсінуі мен бағалай алуы болып табылады. Мұндай тәсіл бұл үдеріске оқушының өзінің де қатысуын талап етеді. Осылайша, оқушы да өзінің оқуы үшін жауапты болады. Оқушы мұндай жауапкершілікті көбіне сабақ беру барысында мұғалім қалыптастыратын ортада сезініп, қабылдайды.

Өзімнің педагогикалық тәжірибелерімді 2014 жылы «Пәнді оқытуда жаңа форматтағы әдіс-тәсілдерді қолдану арқылы оқушылардың құзырлылығын арттыру тақырыбына» жалпыладым, 2015 жылы «Бірлескен ортада жұмыс жасату арқылы оқушылардың белсенділігін арттыру» тақырыбына жалпыладым, 2016 жылы «Өзін-өзі тану пәнін оқытуда жаңа форматтағы технологияларды қолдану арқылы оқушылардың белсенділігін арттыру» тақырыбына жалпыладым. 2017 жылы мектеп деңгейінде «Шығармашылық жоба – технология сабақтарында оқушылардың ынталарын арттыру құралы» тақырыбына іс-тәжірибемді жалпыладым. Жалпы 3 жылдың көлемінде бірнеше пән көлемінде тәжірибе жалпытау тақырыптарымды ұштастыра отырып, жаңартылған білім беру бағдарламасының сындарлы оқыту негізінде әдіс-тәсілдерді қолдануды зерттедім. *Қосымша № 4, ОПТ жалпылаудың дәлелдері № 1 хаттама 03.03.2015ж.*

Мақсатым: Жас ұрпақты өздігінен ізденіп жұмыс жүргізуіне, шеберлік деңгейін арттырып, ынта-ықыласын молайтуға, әсемдік пен сұлулықты көріп, бағалай білуге үйретіп, бейнелеу өнері, көркем еңбек пәндері арқылы өнерге деген қызығушылығын ояту. Өздігінен білім алатын оқушы, алдағы кедергілерді шешудің жолын «бірлескен ортада» оқушылармен топтаса отырып, өз ойларын еркін бөлісуге бейімделуіне бағыт көрсету. Әсіресе білімдар оқушыларға, көздейсоқ кедергілерден өздігінен жол табуға, заман талабына сай дамуына ықпал ету.

Өнер біздің қоғамда адамдарды, жастарды рухани, эстетикалық тәрбиелеуде сенімді, күшті құрал болып табылады. Жастарды көркем өнерді сүйеге, адамға тән ізгі қасиеттерді қастерлей білуге үйретеді. Қандай жұмыс түрі болмасын ол жоспарлы, балалардың ынта-жігерін, қабілетін пәнге деген сүйіспеншілігін арттырады. Сондықтан оның нәтижелі болуы мұғалімнің шығармашылық ізденісіне, өз пәнін сүйуіне, білім қорының молдығына, байланысты деп ойлаймын.

Бүгінгі жаһандану заманында ұлттың бәсекеге қабілеттілігі білім деңгейімен өлшенеді. Сондықтан, ертеңгі келер күннің бүгінгіден нұрлы болуына апаратын жол - білім. Тек білімді ұрпақ қана қоғамға қозғаушы, басшы болары сөзсіз. Бұл орайда ұстазға артқан сенім өте зор. Менің ұғымымда, біріншіден ұстаз міндеті өз пәнін шәкірттеріне жақсы үйретуден де тереңірек жатыр. Алдымыздағы әрбір бала қайталанбас бір ғажайып әлем десек, сол зерттелмеген таза құпияға терең үңіліп, баланың басқаға ұқсамайтын ерекше қасиеттерін тану, оның жүрегіне,

жандүниесіне жол таба білу – біздердің, ұстаздардың бұлжытпас борышымыз.

Екінші, ең бастысы, мұғалім шын мәнінде баланы жан тәнімен беріле сүюі керек. Алдымен рухани қуат беруі керек. Мейірімділік, шыдамдылық, кешіре білу, баламен тең жағдайда сырласу, оның мүмкіндіктеріне сену, ойын әрқашан құлақ қоя тыңдау тәрізді қасиеттері арқылы ғана мұғалім өз мәртебесін көтере алады.

Үшінші, балаға үнемі қолдау көрсету – үлкен мәнді гуманиеті ізгі ұстаным. Оның астарында не бір қағидалар бар: баланы жақсы көру, оның адами өмір сүру ортасын шама жеткенше ұйымдастыру, баланың бойынан өзінің балалық шағын зерделі көзбен көру.

Төртінші, мұғалім әр оқушының мінез-құлқын, көз қарасын, талғамы мен әдет дағдыларын зерделеп, әр баланың өз шамасына сай дамуын қамтамасыз ететін тәрбие сағаттарына бейімдеу қажет.

Бесінші, алға қойған мақсаттарға кедергі келтіретін себептерді дер кезінде айқындап, оның алдын алу немесе болған жағдайларға сәйкес тәрбие бағдарын жедел өзгерту, баланың өз белсенділігіне көбірек сүйену – тамаша нәтижелер береді. Ұстаздың асыл да ауыр еңбегінің мұраты сонда ғана ақталады. Мен осы айтылған талап – деңгейінен табылып, отыруға бар күш жігерімді, білімім мен білігімді жылдар бойғы тәжірибемді жұмсап келемін. Егер де қолым өз еңбегіммен нәтижелерге жетіп жатса, соның арқасы деп білемін.

Оқушылардың интеллектуалдық, шығармашылық қасиеттерін дамытып, танымдық қызығушылықтарын қалыптастыру үшін бейнелеу өнерінен үйірме жұмысын жүргізіп, оларды мектепшілік, облыстық, республикалық, халықаралық әртүрлі байқауларға нәтижелі қатыстырып отырамын. *Қосымша № 5, оқушылардың марапатталулары, грамоталары, дипломдары.*

Өз іс-әрекеттерімнің нәтижелерін тек талдап немесе сынақ түрінде бағалап қана қоймай, алғыр ойлармен бөлісіп, өз шығармашылық деңгейімді жүйелі түрде толықтыру үшін кәсіби байқауларға өзім де белсене қатысып отырамын. *Қосымша № 6, мұғалімнің жетістіктері.*

2. Негізгі бөлім

Педагогикалық іс-тәжірибемде жаңашаландырылған білім бағдарламасын тиімді қолдана отырып, оқушыларды шығармашылық іс-әрекетке ынталандырып, оқытудың тиімді тәсілі мен әдістерін қолданып, әр оқушыға нәтижеге жетуі үшін жағдай жасап, жалпыға міндетті негізгі орта білім берудің мемлекеттік стандарттарымен анықталған оқушылардың оқуға деген білім мен дағдыларын жүйелі түрде қалыптастырамын. Таңдаған тақырыбыма байланысты әсіресе оқушыларды бірлескен ортада жұмыс жасау арқылы олардың

құзырлылығын арттыруға ықпал етемін. Құзырлы оқушы ол сындарлы оқушы. Сындарлы оқушы сыни ойлауға қабілетті.

Сабақтарымды заманауи талаптарға сай құрастырып, қазіргі білім берудің жаңаша технологиялары элементтерін нәтижелі қолданамын. Ол үшін оқытудың іскерлік әдісі, ақпараттық-коммуникативтік, дамытушылық, ойын, мәселелік, жобалық әдістерді қолданамын.

Әсіресе мен өзімнің сабақтарымда оқушылардың жан-дүниесін түсінуге көп көңіл бөле отырып, сапалы оқытудың маңызды факторы ретінде оқушының сабақтағы тақырыптың мәнін өз бетінше меңгеруіне көп көңіл бөлемін. Өйткені сындарлы оқытуда бұл үдеріске оқушының міндетті түрде қатысуын талап етеді.

Оқушылардың өздеріне деген көзқарастарын өзгертуге ықпал ету мақсатында **«Топқа бөлу арқылы «Ынтымақтастық» және «бірлескен оқу» оқушылардың белсенділігіне ықпал ете ме?» деген сұрақты жаңа форматтағы өзім қарастырған тақырыпты ары қарай жалғастыру мақсатында сабақтарымда жүзеге асырып отырдым.**

Қазіргі педагогикалық озық тәжірибемді жалпылау кезінде бұл тақырыпты таңдау себебімдегі басты мәселе: «Өзін-өзі тану» пәні оқушылар үшін ешқандай қиындық тудырмайтынына қарамастан, осы пәнді оқыту барысында, өзін қоршаған ортада толық дағдыланбаған оқушылар, бейімдеп оқыту сыныбындағы белсенді және белсенді емес, әлеуметтік ортада ашылмаған оқушыларға топтық жұмыстар арқылы әсер ету. Осындай оқушыларды ортаға бейімдеу. Негізінен бұл пәннің мақсаты да, баланы ортаға еркін бейімдеу, өз құзіретін білуге, ал мектеп тұрғысынан қарағанда болашақта ҰБТ тапсыруға психологиялық дайындау. Осы сабақтарда қолданатын әдіс-тәсілдерді көркем еңбек және сызу сабақтарында да, ата-аналармен өткізілген тренингтерде қолданамын.

Осы тақырып көлемінде оқушылардың құзіреттілігін арттырып, мектептегі тереңдетіліп оқытылатын сыныптардың қатарына қосу. Тәжірибе жұмысымды кешенді түрде болашаққа көз жүгірте отырып жоспарлау мақсатымда, жұмыс істеп жүрген мектебімнің проблемасын қамти отырып жүргіздім. Біріккен ортада жұмыс арқылы оқушылардың қызығушылығын, құзырлылығын, белсенділігін арттыру тақырыптарында 3 жылдың көлемінде толық жұмыс жасадым.

Нәтиже: «Қарқынды жаңа дамыған заман талабына сай болашақ ұрпақ өмірге бейімделген, өздігінен білім алуға дағдыланған, белсенді, қандай да бір кедергілерден сүрінбей өтетін, бірлескен ортаға икемделген құзырлы оқушылар».

- оқушылардың белсенділігін арттыруда топтық жұмыстың мәні зор;
- бірлескен ортадағы жұмыста мұғалімнің атқаратын рөлі - бағыттаушы;
- бірлескен ортадағы жұмыста, ашылмай қалған оқушыларға қолдау көрсету арқылы жұмыс істеуге бейімдеу;

- бірлескен ортадағы жұмыстың оқушылар үшін маңызы мен қажеттілігі зор;
- бірлескен ортада жұмыс жасаған оқушылардың ынталану арқылы жауапкершіліктері артады;
- бірлескен ортадағы жұмыс арқылы оқушылардың ахуалы артып, көңіл-күйлері жақсарады, белсенділігі артып, білім алуға деген қызығушылықтары артады.

Өткізілген сабақтарымдағы біраз оқушылардың жасық, ұялшақ, өз ойларын жеткізе алмау себебінен оларға көп көңіл бөлемін. Оларға өз құрбыларының қасында ынтымақтастық бірлескен ортада топтық жұмыстың әсер етуін бақылау үшін, білім берудің жаңа тәсілі ретінде бірлескен топтық жұмыстарды сабақ кезеңдерінде кері байланыс, критерийалды бағалау арқылы жүргізіп отырамын.

Тәжірибемді жалпылау әдістерін топтық жұмысты ұйымдастырудың барысында олардың бірін-бірі оқытуын, топтағы тапсырмаларды орындауда қосатын үлестерін, басқа оқушылармен пікір алмасудағы өз ойларын қалай жеткізуін бақылауға ала отырып: бақылау, талдау, сұхбат жасау, тәжірибе енгізу, эссе жазғызу, сауалнама алу әдіс-тәсілдерін қолдандым.

Сабақ барысында басқа оқушымен әңгімелесу – оқушының қызмет белсенділігін қамтамасыз ететін және түсінігін дамытатын маңызды құрал екені, ал тіл - тәжірибенің негізгі құралы екені айтылған тұжырымдама осы сабақтарымда дәлелденді.

Оқушылардың топтық жұмыс барысында бір-бірімен жеке, жұптық, топтық қарым-қатынаста болып, қабілеттіліктері бірлесу барысында қызығушылықтары артып, еркіндік пен сенім орнап, позитивтік көзқарастары арта түскенін байқадым. Оларда бірлік, ынтымақтастықпен қатар, ұжымның алдында жауапкершілік сезімдері оянады. Өзара қарым-қатынастың арқасында тыңдай білу, өз пікірін дәлелді және ұтымды жеткізу, бір шешімге келу, ортақ бір тұжырымдама жасау қалыптасады. «Баланың мәдени дамуындағы кез келген қызмет - екі түрлі келбетте сахнаға екі рет шығады: біріншісі әлеуметтік, содан кейін психологиялық, әуелі интерпсихикалық санат ретінде адамдар арасында, содан кейін интрапсихикалық санат ретінде баланың жан дүниесінде көрініс табады» - деген.

Ал мұғалім ұйымдастырушы, жетелеуші ретінде бағыт беріп отырады. Топтық бірлескен жұмыс барысында олардың міндетті түрде топ ережесін орындаулары керектігін түсіндіріп, сабақты жаңашаландырылған әдіс-тәсілдерге сай жасау мақсатында оқушылардың өздеріне ереже құруларын ұсындым. *Қосымша № 7, сабақтарда қолданылған әдіс-тәсілдер.*

Жұмысымда оқушылардың жан-дүниесін түсінуге көп көңіл бөле отырып, сапалы оқытудың маңызды факторы ретінде оқушының сабақтағы тақырыптың мәнін өз бетінше меңгеруіне көп көңіл бөлемін. Өйткені

сындарлы оқытуда бұл үдеріске оқушының міндетті түрде қатысуы талап етілген.

«Жақсы сөз – жарым ырыс» тақырыбына ой толғау шақыру барысында бейне ролик көрсетіп, интербелсенді оқыту тәсілін қолдана отырып болжау жасаттым.

Болжау жасау барысында оқушыларға жетелеуші сұрақтар қойдым: Бүгінгі сабақта әңгіме не туралы болады?, Қандай тақырып маңайында өрбиді, қандай негізгі мәселелер төңірегінде талқылау жүргізіледі? – деген сұрақтарға тақырыпты білгеннен кейін ой-толғау шақырдым.

Әр топтың барлық мүшелері білетін және түсінетін жалпы ережелерді сақтай отырып тапсырманы орындау барысында өздері құрған табыс критерийлерін ережеге байланысты, уақытты тиімді пайдалану, жұмыс барысындағы ортаның мәдениеті, шығармашылық жұмыстары, өмірмен ұштастырулары, тақырыптың ашылу жолдарын айқын қарастыруға сәйкестендірді. Осы арада оқушылардың қызығушылықтарын туғызған мәселе, өз тақырыптарының өзектілігіне байланысты критерийлер құрғандары. Бұл критерийлер логикалық қорытынды жасауға мүмкіндік берді, әрі сабақ барысында тақырыпты толық ашып, топ мүддесін қорғауға байланысты ерекше көзқарастары пайда болды. Топтардың жинақтаған мәліметтеріне интерпретациялау жүрді, бұл жерде бағалау үдерісі сабақтағы тақырыптың мақсаты мен міндеттеріне сәйкес әртүрлі болды.

Мысалы: «Критериалды бағалау» бойынша қорытындыны оқушылар өздері жасағанда олардың бірін-бірі толықтастырып, жаңа идеялардың туындауына әкеліп соқты. *Қосымша № 8, Сабақтан бейне үзінділер.*

«Жаңартылған білімнің басымдылығы сын тұрғысынан ойлауда»-тақырыбындағы облыстық ғылыми-практикалық конференциясына дайындаған баяндамада айқын көрсетілген.

Мен өз сабақтарымда «Оқу мен жазу арқылы сын тұрғысынан ойлауды дамыту» технологиясының көптеген стратегияларын қолдану арқылы мақсатыма оңай жетемін.

Мысалы өзін-өзі тану пәнінен 10 сыныптағы **«Ой – өріс кеңдігі және ақыл парасат»** тақырыбын алатын болсақ (3-4 сабақ). Жалпы сабақтың басында психологиялық ахуал жасап алып, тыныштық сәтін жағымды әуен арқылы өткізіп, оқушыларды топқа бөлемін. Әр сабағымда топқа бөлу рәсімін әр түрлі «Ән салайық», «Конфеттерді таңдайық», «Ребустарды құрастырайық» атты т.б. түрлерін жүргіземін.

Бұл ұжымдық оқыту - бірлескен ортада жұмыс жасауда оқушыларды белсендіреді, мәдени дағдыларын қалыптастырады. Ұжымда оқушыларда бірлік, ынтымақтастық қалыптасты, топпен орындаған тапсырмалары олар үшін қызықты болады, өйткені өзара қарым-қатынас жасаудың арқасында оларда ортақ пікір қалыптасады. Оқушылар – жоғары деңгейде ойлауға

дағдыланады, мотивация және моралды жауапкершілігі пайда болады, өзаратұлғалық дағдысы дамиды.¹ [65 бет]

Сабақтың қысқаша құрылымы:

1. Психологиялық дайындық.
2. Ой шақыту.
3. Үй тапсырмасын тексеру.
4. Жаңа сабақ.

I. Қызығушылықты ояту.

- а) Ой қозғау.
- ә) “Топтау”, “Ойлану”

II. Мағынаны тану сатысы.

1. Абайдың 17 қара сөзінен аудио жазба тыңдау.
2. Түртіп алу — + ? v (INSERT) стратегиясы
3. Топпен жұмыс.

III. Ой толғау сатысы.

1. «**Пікір алысу**» стратегиясы.
2. Постер қорғау, бағалау.
3. Үйге тапсырма.
4. Соңғы тыныштық сәті
5. Стикерлер толтырылады, рефлексия жасалады.

Сабақ кезеңдеріне тереңірек тоқталатын болсам:

Бірінші кезең «Қызығушылықты ояту»

Кезеңнің мақсатына қарай оқушы өзінде қалыптасқан білімі мен түсініктерін өзектендіру үшін тақырыпқа байланысты қызығушылықтарын, белсенділігін ояту үшін, үш топқа жеке тапсырма беремін.

1-ші топқа «Қайрат»

2-ші топқа «Ақыл»

3-ші топқа «Жүрек» сөздері туралы не білетіндерін: «Белгілі ақпараттар» тізімін түйін сөздер бойынша әңгімелеу, кластерлер құру арқылы топта талдауын ұсынамын.

Аталған сөздер бойынша не білетінін еске түсіреді, ақпаратты жүйелейді, жауап алуға бір-біріне қажетті сұрақтар қояды.

Бірінші кезеңде алынған ақпараттар тыңдалады, жазылады, талқыланады, жеке, жұп және топ бойынша жүргізіледі.

Екінші кезең «Мағынаны тану»

Кезеңнің мақсаты - жаңа ақпаратпен танысу: Бұл кезеңде жана ақпараттармен, ойлармен танысады, тиісті тақырыпқа байланысты кино көру, дәріс, әңгіме, тыңдау немесе тәжірибе — эксперимент жасау, мультимедиялық құралдарды пайдаланады. Сабақта жұмыс дара және жұп түрінде жүргізіледі. Мен тақырыпқа байланысты бұл кезеңде Ұлы Абай өзінің 17 қара сөздерінде айтып кеткен аудио жазбасын тыңдатамын.

¹ Оқыту ізденіс ретінде және ізденіс оқыту ретінде, С.Мирсеитова, Қарағанды – 2011

Ұлы Абай өзінің 17 қара сөздерінде: Қайрат, ақыл, жүрек үшеуі өнерлерін айтысып, таласып келіп, ғылымға жүгініпті.² [2, <http://sultan.islam.kz/>] Бұл кезеңде оқушылар сабақтың бірінші кезеңінде берілген тапсырмаға толық мағлұмат жинайды, тыңдалған аудио жазбаны өз түсінігіне қабылдайды, алдына қойған мақсаттарына жету үшін белсенді әрекет етеді.

Осы орайда, мен мәтінмен жұмыс жүргіземін. «Ол ақыл» (*шешендік сөздер*)³ [3, 14 бет], «Ақыл бар жерде..»⁴ [15 бет] (*ел аузынан*), Абайдың «Ақыл»⁵[5, 15 бет] туралы дәйексөзі мәтіндерін топтарға таратамын. Жаңа ақпараттардың мәнін түсіну барысында мәтін шетіне белгі қояды немесе жазып алады. Түртіп алу – + ? v (INSERT) стратегиясы қолданылады.

Үшінші кезең «Ой толғау»

Кезеңнің мақсаты - қабылданған жаңа және ескі түсініктердің ара қатынасын айқындау. Мағынаны тану кезеңіндегі біліміне сүйене отырып, бұрын және сабақ барысында не үйренгенін салыстырады. Бұл жерде топтарға жарты ватман қағаздарын таратып оларға постер құрғызамын. Тақырыптың мәнін толық түсіну және өзіне қойылған мақсатты іске асыру үшін жаңа тақырыпты талдайды, қажеттісін іріктеп алады. Алған білімдерін өмірмен байланыстырады, қорытынды нәтиже шығарады, өз беттерімен жаңа идеяларды ойластырады. Осы орайда «Идея жинау»⁶ [6, 63 бет] әдісін қолданамын.

Тақырып бойынша сұрақтар қою, ой шақырутәсілі, идеяларды ұжымда бірігіп тез жинауға мүмкіндік береді. Бұл стратегия оқушылардың алдағы уақыттаталқылауға арналған тақырып бойынша бұрынғы білімдеріне шолу жасауға мүмкіндік береді.

Мен бұл кезеңде постерларын қорғатамын, оқылған ақпаратты талдап постерге енгізеді, түсіндіреді, топ бойынша шығармашылық жұмыс жүргізеді, бірінші кезеңдегі түйін сөздерге қайта оралады. Оқыған мәліметтерімен ұштастыра отырып сабақтың «Ой – өріс кеңдігі және ақыл парасат» - деген тақырыбын түйіндейді. Тақырыпқа байланысты постерді қорғау критерилерін құрып аламыз.

Топтың шығармашылығына байланысты, алдыңғы кезеңдердегі ақпараттардың өзара қатынасын сипаттайтын кестелер толтырады немесе түйін сөздер құрады, пікір алмасады, шығармашылық жұмыстар жазу (синквейн, құруына болады.) және т. б. жүргізіледі, оны өздері таңдайды.

Әр сабақта қолданылатын болғандықтан, оқушыларға бұл стратегиялар таныс, өз жұмыстарында қолдана алады.

² <http://sultan.islam.kz/> Қайрат, ақыл, жүрек үшеуі өнерлерін айтысып, таласып келіп, ғылымға жүгініпті. Хәкім Абайдың қара сөздері – 17 сөз

³ Өзін-өзі тану оқулығы, 10 сынып, 14 бет

⁴ Өзін-өзі тану оқулығы, 10 сынып, 15 бет

⁵ Өзін-өзі тану оқулығы, 10 сынып, Дәйексөз 14 бет

⁶ Оқыту ізденіс ретінде және ізденіс оқыту ретінде, С.Мирсеитова, Қарағанды – 2011, 63 бет

Жұмыстарын топ болып қорғайды. Критерилер бойынша тиісті балдар қойылады, балдарды әр топ, келесі топқа баға беру арқылы дұрыс, дұрыс емес жақтарын қарастыра отырып береді. Сабақтың соңында стикерлерге өз пікірлерін, сабақтан не алғандарын жазып жетістік ағашына іледі. Бұл арқылы келесі сабақтарымда қандай стратегияларды қолдану керектігін анықтап отырамын.

Оқушылардың пәнге деген қызығушылығы, «бірлескен ортада» топтаса отырып, өз ойларын еркін бөлісуге бейімделуі, білімге деген құштарлығы мол, дарынды оқушылардың білім деңгейілері орта оқушыларға әсерін тигізе отырып, осы біріккен орта жұмысы арқылы олардың мәдениеттік қарым-қатынастары артатынына, рухани құндылықтарды тани алатынына өз сабақтарымда көзім жетті.

Әсіресе мен өзімнің сабақтарымда оқушылардың жан-дүниесін түсінуге көп көңіл бөле отырып, сапалы оқытудың маңызды факторы ретінде оқушының сабақтағы тақырыптың мәнін өз бетінше меңгеруіне көп көңіл бөлемін. Өйткені сындарлы оқытуда бұл үдеріске оқушының міндетті түрде қатысуы талап етілген.

«Оқу мен жазу арқылы сын тұрғысынан ойлауды дамыту» технологиясы курсынан алған әсерлерім мен жазған конспектілерім маған екінші деңгей курсынан өтуге көп көмегін тигізді. Оған мың алғысым, менің жетістіктеріме себеп болған шебер тренер Базарбек Қазиза Рашитқызына. Сол кездегі жазған конспектілерім әр сабағыма тірек сызбалар ретінде сүйенедім.⁷ [7, 2011 жылғы курстың конспекті материалдарынан]

Оқушының мұндай жауапкершілігін әсіресе топқа бөліп оқыту кезеңдерінде анық байқауға болатыны дәлелденді. Менің өткізген сабақтарымда, оқушылардың сапалы білім алуын белгілі бір деңгейде қалыптастырып, олардың жауапкершілігі мен ізденімпаздығын арттыру бағыт берілді.⁸ [8, Іс-әрекетті зерттеу Омаров С.Б.]

Заман талабына сай «Әлем өзгереді, біз де өзгердік», бірақ ең бастысы соған себепкер болған мақтан тұтатын **«Ұлы ұстаздарымыздың ұлағатты өсиеті өзгермейді»** - деген ой түйінмен, жаңа заманда ұрпақты оқыту үшін өзіміз оқуымыз керек деп қана қоймай, әр білімімізге сыни көзбен қарай біліп, мағынасын тани отырып Ұлылардың сенімін ақтап, еңбегін құрметтеу керек деген ой түйдім. *Қосымша № 9, Облыстық конференция баяндамасы.*

3. Тәжірибені қорытындылау

Тәжірибе жұмыстарының барысында байқағаным, сабақта оқушылардың шығармашылығын арттыруда бірлескен ортада топтық жұмыстарды

---

⁷ 2011 жыл, «Оқу мен жазу арқылы Сын Тұрғысынан Ойлауды Дамыту курсы, Базарбек Қазиза Рашитқызының оқыту материалдарынан, конспектілеу дәптері

⁸ «Іс-әрекетті зерттеу есебі», 2013 жыл. Омарова Сағдат Бакеновна, Алматы қаласы.

жасауда, өз пікірлерін айту арқылы, бір-бірін бағалау арқылы, сын тұрғысынан ойлау стратегияларын қолдану арқылы барлық оқушылардың өз деңгейінде жұмыс жасай алуын қамтамасыз етеміз, әр оқушы өз ойын еркін айтуға үйреніп, шығармашылық қабілетін дамыта алады, оқушылардың танымдық қабілеттері дамиды, өздігінен білім алуға үйренеді, оқушылардың білімге деген қызығушылығы арту нәтижесінде білімдері сапаланады. *Қосымша № 10, Сабақта қолданылған сын тұрғысынан ойлау технологиясының стратегиялары.*

4. Тәжірибені меңгерушіге көмек

Педагогика ғылымында баланы оқыту мен тәрбиелеудің міндеті жан-жақты дамыған жеке тұлғаны қалыптастыру болғандықтан, жаңа технология бойынша әдістемелік жүйенің басты бөлігі оқыту мақсаты болып қалады. Сондықтан танымдылық іс-әрекеті белгілі бір дәрежеде белсендірілуі қажет.

1. Оқушылардың өзіндік іздену іс-әрекетінің әдістерін меңгеру талап етіледі. Өйткені бұл әдістердің күнделікті пайдаланып жүрген оқыту әдістерінен айырмашылығы бар. Яғни жаңа жағдайдағы "оқыту әдістемесі" деп отырғанымыз: "оқушы - мұғалім" ұстанымының өзара тығыз байланыстылығы. Демек, мұнда бірінші орында оқушы тұрады және оның өз бетімен білім алуындағы белсенділігіне баса назар аударылады.

2. Жаңаша оқытудың негізгі түрлері: оқытудың дербес және топтық түрлері болып табылады. Бұл жерде алға қойылатын басты мақсат - оқушыға деген сенім, оның өз ісіне жауап беру мүмкіндігіне сүйеніп беделі мен қадір-қасиет сезімін дамыту. Ал оқытудың фронтальды түрі көбінесе, бағыт беру, талқылау және түзету енгізуде ғана пайдаланылады.

3. Жаңа технологияның мақсаты бойынша "оқытуды ізгілендіру" қажет. Бұл үшін оқу құралдары оқушылардың өздігінен танымдық іс-әрекетін жүргізе алатындай болуы керек. Бұрынғы дәстүрлі оқулықтар мұндай талапты қанағаттандыра алмайды, сондықтан оқушылардың өз бетімен білім алуына аса бейімделген жаңа типтегі оқулықтар болуы керек.

Жаңа технологияның тағы бір психологиялық негізі болып табылатын теория - Л.С.Выготскийдің "оқыту үрдісінде оқушының ақыл-ойының дамуы "актуалды даму" аймағынан жақын арадағы даму" аймағына ауысуы туралы теориясы. Бұл ауысу тапсырмаларды қайталап орындауға ғана арналған бірінші деңгейден өнімді іс-әрекетті қажет ететін келесі деңгейлерге ауысу негізіндегі іс-әрекет арқылы жүзеге асады. В.П.Беспалько бұл деңгейлерді төртке бөледі: бірінші деңгей - "міндетті, оқушылық", екінші - алгоритмдік, үшінші - эвристикалық, төртінші - шығармашылық.

5. Тәжірибені шығармашылық түрінде қолдану бойынша ұсыныс, кеңес.

Оқушылардың шығармашылығын арттыруда деңгейлеп-саралап оқыту технологиясын оқу-тәрбие процесіне енгізіп және ғылыми-әдістемелік құжаттар мен ұсыныстармен қамтамасыз етсек, онда дәстүрлі оқытудың төмендегідей мәселелерін шеше аламыз: оқушылар өздігінен білім алуға үйренеді. Оқушылардың жақсы үлгерімі қамтамасыз етіледі. Оқушылардың жүктемесін жақсартуға мүмкіндік туады (үй тапсырмасы азаяды). Оқушылардың оқу қызметтерінің нәтижелері әділ бағаланады. Оқушыларда сәтсіздік, қорқыныш, мазасыздық сезімі жойылады. Дарынды оқушылар дер кезінде анықталып, оларды дамытуға жағдайлар жасалады. Танымдық процестерді, оқушылардың таным қабілеттерін зерттеу әдістері жүйеленеді. Олимпиада, конференция жүлдегерлері, шығармашылық жұмыстардың жеңімпаздарының саны артады. Сонымен қатар өзімнің түрлі байқауларға қатысып, авторлық жұмыстар жазу барысында осы технологияның көмегі мол болды. *Қосымша № 11, көрмелерден көріністер.*

Оқушылардың білім сапасы да неғұрлым жоғайрай түседі.

1	9 Б сыныбы	Сызу	Білім сапасы	Тоқсандық қорытынды: үлгерімі-100, сапасы 86 пайыз	2018
2	9 А сыныбы	Сызу	Білім сапасы	Тоқсандық қорытындысы: үлгерімі-100, сапасы -74 пайыз	2018
3	9 Б сыныбы	технология	Білім сапасы	Тоқсандық қорытындысы: үлгерімі-100, сапасы -94 пайыз	2018

Сонымен қатар ата-аналармен бірлескен жұмыс барысында жаңартылған бағдарламаны оқытудың әдіс-тәсілдерін қолдана отырып іс-шаралар өткіздім. «Мен қандай ата-анамын атты» тренингте ата-аналарды бірінші таныстыру рәсімін доп алмасу арқылы өткізіп алып, топқа бөліп, сауалнама алғаннан кейін, сқрактар арқылы постер құрғызып, өз пікірлерін ортаға салғыздым. Тренинг соңында ата-аналармен жіптен тор құрғызу арқылы өз пікір тілектерін айқызыдым. Осындайбірлескен ортада жұмыс жасаған ата-аналар, өз пікірлерін екі жұлдыз бір тілек ретінде стикерлерге жазып, жеміс ағашымызға ілді. *Қосымша № 12, ата-аналармен жұмыс.*

Тәжірибе жұмыстарының барысында байқағаным, сабақта оқушылардың шығармашылығын арттыруда сын тұрғысынан ойлау арқылы оқыту технологиясын қолдану барлық оқушылардың өз деңгейінде жұмыс жасай алуын қамтамасыз етеді, әр оқушы өз ойын еркін айтуға үйреніп, шығармашылық қабілетін дамыта алады.

Көркем еңбек пәнінен оқушылар өздерінің қолөнерлерін байқауларға жіберіп жүлделі орындарға ие болып отырады.

Сынып	қалалық	облыстық	республикалық	1 дәрежелі диплом	2 дәрежелі диплом
5 Б	10	11	11	7	4
5 А	5	3	5	2	3

6. Тәжірибе туралы мәлімет:

КММ «Ақсу кентінің №2 орта мектебі» сайтында көруге болады

Басқа да сайттарда жарияланған:

«Жаңа форматта оқытудың әдіс тәсілдері» Коучинг, «Оқыту үшін бағалау» Сертификат № MUF133138 <https://multiurok.ru/izo-samopoznanie/files>

«Жаңа форматтағы модульді қолдану тәсілдері» Сертификат № MUF133142 <https://multiurok.ru/izo-samopoznanie/files>

«Заман талабына сай ұстаз болу міндетіміз» (баяндама) мектеп сайты, 16.01.2016ж.

«Өзін-өзі тану пәнінің сабақ жоспарлары», білімділер сайты, 04.02.2016ж.

Тақырыпқа байланысты әдебиеттер тізімі

1. Оқыту ізденіс ретінде және ізденіс оқыту ретінде, С.Мирсеитова, Қарағанды – 2011
2. Өзін-өзі тану оқулығы, 10 сынып, 2014
3. <http://sultan.islam.kz/> Абайдың қара сөздері
4. Оқу мен Жазу арқылы Сын Тұрғысынан Ойлауды Дамыту курсының материалдарынан, тренер тапсырмалары, Базарбек Қазиза Рашитқызы
5. Дауыс & Көрініс, ISSN 1680-09236 № 2 (50) 2012
6. Мұғалімнің іс-әрекетті зерттеу есебі, 2013 Омарова С.Б.
7. Обучение как поиск и поиск как обучение, С.Мирсеитова, Қарағанды – 2011
8. Мұғалімге арналған нұсқаулық, деңгейлік курсы II деңгей.

Жұмыс тәжірибесін сипаттауға қосымша:

Омарова Сагдат Бакеновна

Қосымшалар:

№ 1 қосымша – Республикалық Грамота, Республикалық семинарда өткізілген ашық сабақтан фото суреттер.

№ 2 қосымша – Қалалық семинарларда өткізілген кіріктірілген сабақтар жоспарлары.

№ 3 қосымша – Коучингтер.

№ 4 қосымша – ОПТ жалпылаудың дәлелдері.

№ 5 қосымша – Қосымша № 5, Оқушылардың жетістіктері.

№ 6 қосымша - Қосымша № 6, Мұғалімнің жетістіктері.

№ 7 қосымша – Сабақта қолданылған әдіс-тәсілдер.

№ 8 қосымша – Сабақтан бейне үзінділер.

№ 9 қосымша – Облыстық конференция баяндамасы.

№ 10 қосымша – Сабақта қолданылған сын тұрғысынан ойлау технологиясының стратегиялары.

№ 11 қосымша – Оқушылардың шығармашылық жұмыстары, көрмелерден көріністер.

№ 12 қосымша – Ата-аналармен жұмыс, отбасының құндылықтарын ашу. «Сіз қандай ата-анасыз?»

№1 қосымша

Алматы қаласында Республикалық семинарда өткізілген ашық сабақтан фото суреттер.

№2 қосымша

Музыка пәні мұғалімдерінің қалалық семинарында
өткізілген кіріктірілген ашық сабақ

Музыка және өзін-өзі тану
5 «Б» сыныбы, 18 қаңтар 2017 жыл
Музыка пәнінің мұғалімі – Арманай Ханатбек
Өзін-өзі тану пәнінің мұғалімі – Омарова Сағдат Бакеновна

САБАҚТЫҢ ЖОСПАРЫ

Тақырыбы:	«Өнер мен еңбек - егіз»	Уақыты мен қолданылатын ресурстар
<i>Мақсаты:</i>	Оқушыларға еңбектің керектілігі туралы түсінік беріп, адамның өмірі өз қолында екендігін түсіндіру. Оқушының жеке қабілетіне сай рухани, шығармашыл, өз бойындағы құндылықтарын сақтап дамытатын саналы, білімді, бәсекеге қабілетті тұлға қалыптастыру.	Интерактивті тақта, музыкалық аспаптар, стикерлер, маркерлер
<i>Білімділігі:</i>	Жапон елінің театрымен таныстыру. Өз елінің театрларынан мағлұмат алу. Еліміздің әйгілі актерларын еске алу.	
<i>Дамытушылығы:</i>	Оқушылардың есту қабілетін жан – жақты әуендік, ырғақтық, үйлесімдік бағытта дамыту. Төзімділіктерін, еңбекқор болу қабілеттерін дамыту.	
<i>Тәрбиелегі:</i>	Өнерді, Отанды сүйуге тәрбиелеу. Оқушылардың музыка сабағына деген ынтасын арттыру. Музыканы өнер ретінде танып, оны өмір қажеттіліктеріне айналдыру, құштарлық сезімін тәрбиелеу. Қажымай еңбектенуге тәрбиелеу.	
<i>Міндеттері:</i>	<ul style="list-style-type: none"> - оқушыларға еңбектің маңыздылығы туралы түсінік беру; - өнер шыңына жетелер – еңбек екенін түсіндіру; - оқушылардың адамгершілік қасиеттерін дамытуға ықпал ету; - еліне, халқына абыройлы қызмет етуге 	Бейнежазбала р, суреттер, дәйексөздер, постер жасату, жұмыстарын қорғау

	<p>тәрбиелеу; - жапон халқының әйгілі театрының мәдениетімен таныстыру</p>	<p>парақтары, бағалау парақтары</p>
САБАҚТЫҢ ЭПИГРАФЫ:	<p>«БЕЙНЕТІҢ ҚАТТЫ БОЛСА, ТАТҚАНЫҢ ТӘТТІ БОЛАДЫ» ДЕЙДІ ДАНА ХАЛҚЫМЫЗ.</p>	<p>Интерактивті тақта</p>
САБАҚ БАРЫСЫ:	<p>Ұйымдастыру кезеңі: Оқушыларды белгілеу. Балалар, сендермен кезекті сабағымызда кездескеніме өте қуаныштымын. «Музыка және өзін-өзі тану» пәніне асыға келгендеріңе өте қуаныштымын. Сабағымызда «Театр» әлеміне саяхатымызды жасай отырып, еңбексүйгіштік арқылы өнердің шыңына жету туралы мәліметтер аламыз. Бір - бірімізге қарайық. Мен сендердің көздеріңнен қуаныш пен қызығушылық көріп тұрмын. Осындай ақылды, мейірімді, білімге құштар балаларды көргеніме мен де қуаныштымын. Ендеше бізде бір - бірімізге күлімсіреп, алақанымыздың жылуын сезіне отырып сәлем берейік. Бүгінгі күніміз сәтті де, жарқын аяқталу үшін өзімізге, келген қонақтарға жақсылық көтеріңкі көңіл тілейік.</p>	<p><i>1 минут</i></p>
Музыка....	<p>Жарқырап күнде ашылды, Айналаға гүл шашылды Қайырлы күн! Біз нәзік қыздармыз! Қайырлы күн! Біз ержүрек ұлдармыз!</p>	<p><i>3 минут</i></p>
Топқа бөлу:	<p>Сабағымызды жалғастыру үшін топқа бөлу рәсімін жүргізейік: Оқушылар ортадағы столда тұрған маскаларды таңдап алады. Әр маскада жасырын қойған сыйлық бар, ол сыйлықта топтың әндерәнәң аты жазылған. Сол әндер бойынша топқа бөліну рәсімі жүргізіледі.</p>	<p><i>2 минут</i></p>
Топпен ән айту	<p>Әр топ өз әнін орындайды: 1-ші топ «Еңбек» 2-ші топ «Өнер» Топ басшыларын сайлау, бағалау парағын</p>	<p><i>1 минут</i> <i>1 минут</i></p>

	тарату. Топпен эн айту.	
Өткен сабаққа шолу:	Доп арқылы музыка мұғалімі өткен сабақтан қайталау сұрақтарын қояды. Екі топтың жауаптарын жалпы критериалды бағалауға өзін-өзі тану мұғалімі қойып отырады. «Еңбек», «Еңбексүйгіш», деген ұғымдарды қалай түсінесіңдер? Адам бойында қандай қасиеттер болғанда жетістіктерге жетуге болады? Топ басшылары жеке бағалау парағына топ оқушыларын бағалап отырады.	<i>4 минут Сқрақ, жауап</i>
Ой толғау:	«Театрға барамыз» (орысша)	<i>2 минут Бейне жазба</i>
Жаңа ақпарат:	Музыка мұғалімі жаңа сабақты өнер сөзімен бастайды. Нақыл сөз «Өнер туралы»	<i>5 минут Мәтін, нақыл сөз</i>
	Бейне жазба «Жапон театры Кабуки» туралы көрініс	<i>1 минут</i>
Постер жасау:	«Еңбек» тобына постердің тақырыбы: Еңбекпен адам шыңдалады дегенді қалай түсінесіңдер? «Өнер» тобына постердің тақырыбы: Өнердің шыңы – еңбектің жемісі» дегенді қалай түсінесіңдер? Постер жасауға 7 минут уақыт беріледі. Уақыт бітісімен оқушылар постерларын қорғайды. Топ бағалары тақтадағы критериалды бағалауға қойылады.	<i>7 минут Маркерлер, фломастерлер , ватман қағаз, парақшалар</i>
Сергіту сәті:	«Қара жорға биі»	<i>1 минут Бейнежазба</i>
Дәйексөз:	«Еңбек атаулының бәрі де бағалы, өйткені ол адамды ізгілендіреді» - деген орыс жазушысы Л. Н. Толстой «Еңбекті жан-тәнімен сүймейінше, ешбір талант та, кемеігер де шықпайды» Д.И.Менделеев Өз өнерлеріңізді еңбектену арқылы көрсеттіңіздер, ендеше бүгінгі сабағымыздың дәйексөзін дәптерлеріңізге жазып алыңыздар.	<i>1 минут Интерактивті тақтада дәйексөз, дәптер, қалам</i>
Тапсырма:	Мына криптограмманы дұрыс шешсең, «Еңбекке» байланысты мақалды оқуға болады. І. Отанға, қоғамға көрсеткен қызмет, жақсылық	<i>2 минут Интерактивті тақта,</i>

	<p>– 1, 2, 3, 4, 5. II. Барлығы, баршасы, тегіс - 6, 7, 8, 9. III. Дауыссыз дыбыс – 10 IV. Киімнің бір бөлігі – 11, 12, 13. V. Бекем, мықты, берік - 14, 15, 16. 1 2 3 4 5 - 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 Еңбек - бәрінен ---ж-- е--ң- б-- е –к</p>	дәптер, қалам
Шығармашылық жұмыс:	<p>«Алты қалпақ» көрінісі: Бүгінгі сабақтан алған мәліметтеріңіз бойынша шығармашылық жұмысымызды жалғастырайық. «Алты қалпақ» көрінісі «Театр және еңбек» жөнінде ой түйіндендер. 7 минут уақыт беріледі. Алты қалпақ (Ақ, сары, қызыл, жасыл, қара, көк қалпақтардың пікірлерін ортаға салайық. Оқушылар өз қалпақтарының түстеріне байланысты Еңбек пен – өнер егіз атты тақырыпта пікірлерін ортаға сала отырып, өз ойларын түйіндейді. Жазғандарын өз өмірлерімен байланыстыра отырып мәнін ашады.</p>	7 минут Алты қалпақ, Парақтар, маркерлер
Сабақты жалпылау:	Еліміздің мақтаны «Театр» - еңбекқорлар ортасы атты бейнежазба	2 минут Интерактивті тақта
Үй тапсырма:	Жалпы түсіндіру арқылы мағлұмат беру.	1 минут
Оқушыларды бағалау:	Оқушылар бағалау парағының қорытынды бағаларын оқиды. Мұғалім журналға түсіреді. Жалпы критериалды баға қорытындысымен өзін-өзі тану мұғалімі топтарды марапаттайды.	1 минут Бағалау парағы, электрондық бағалау журналы
Рефлексия:	Баяу ән әуені ойнап тұрады. Оқушыларға ортадағы стикерлерге өз пікірлерін жазу ұсынылады. Пікірлер жазылған стикерлер тақтадағы «Жеміс ағашына» ілінеді.	2 минут Стикерлер, тақтада плакаттар
Тарту, қонақтарға сыйлық:	Осымен сабағымызды аяқтай келе, қадірлі қонақтар Сіздерге ән шашуын тарту етеміз. Музыка мұғалімі домбырамен ән айтады, оқушылар қонақтарға сыйлық таратады.	3 минут Домбыра әуені, қонақтарға сыйлық

Қалалық семинарларда өткізілген Коучингтер

Омарова Сагдат Бакеновна

№ 4 қосымша

Озық педагогикалық тәжірибені жалтылаудың дәлелдері

№ 1 хаттама 03.03.2015ж.

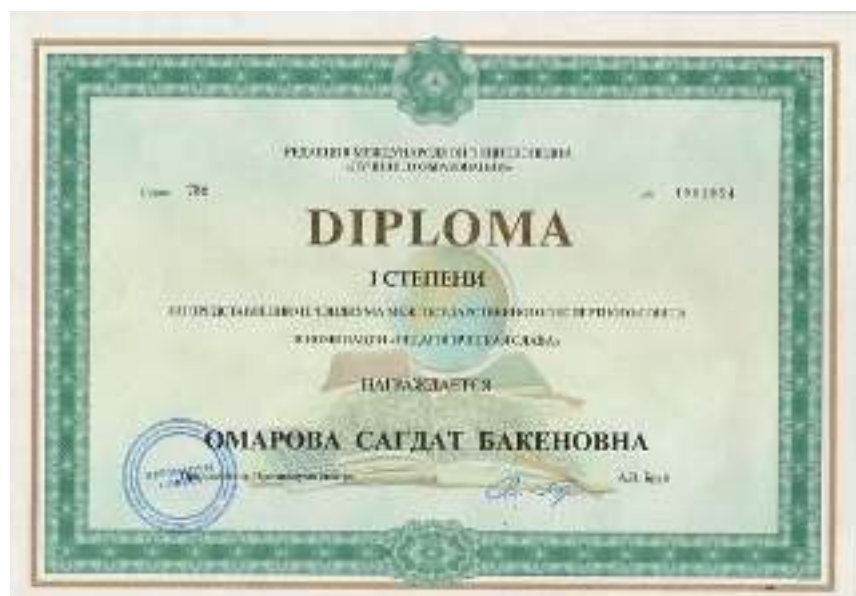
Степногорск қаласының білім бөлімі сайтында дарияланған.

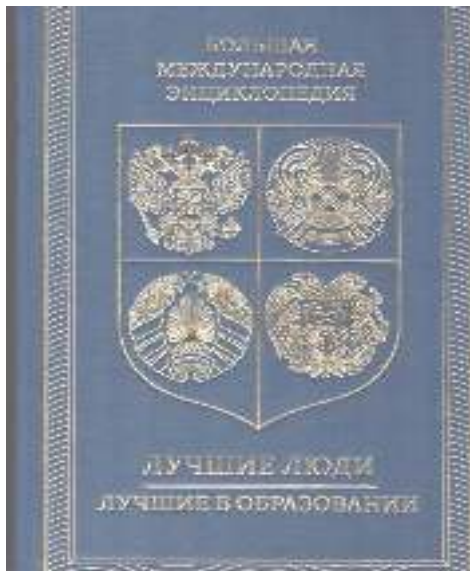
Оқушылардың жетістіктері:

Мұғалімнің жетістіктері:

<http://bestpeople.name/book/face/id/4741/symbol/%D0%9E>

Өзін-өзі тану сабағының жоспары

Мектеп: № 2 Ақсу орта мектебі, **Мерзім:** 02.10.2017ж. **№4 сабақ.**

Тақырып: «Ой-өріс кеңдігі және ақыл парасат»

Құндылық: Жан тыныштығы **Қасиеттер:** Жоғары ой, өзіне сенімділі, жағымды ой ойлау.

Мұғалім: ОмароваС.Б., **Сынып:** 10 **Оқушылар саны:**8

<p>Сабақ мақсаты: Ой-өріс,ақыл,дүние таным туралы білімдігін тереңдете отырып, ішкі тыныштық құндылығының мағынасын ашу.</p> <p>1.Білімділік: жоғары ойтуралы білімдерін тереңдету.</p> <p>2.Дамытушылық: Өзіне сенімділік дамыту.</p> <p>3. Тәрбиелік: жағымды ой ойлауға тәрбиелеу.</p>	<p>Ресурстар: (интербелсендітақта, ватман, түрлі-түсті қарындаштар, ұнтаспа.)</p>
<p>Сабақбарысы:</p> <p>1.Ұйымдастырукезеңі.Сәлемдесу. Сабаққа дайындық.</p> <p>Тыныштық сәті. №1 «Нұрға бөлену»</p> <p>2.Үй тапсырмасын тексеру.Өткен тапсырмаға толық жауап алу.Жазғы демалыста өзіне және өзгелерге қандай жақсылық жасап,көмек бере алғандары жайлы әңгіме жазып келген әңгімелерін оқу,талдау жасау.</p>	<p>Сабақ барысын талқылау:</p>
<p>Дәйек сөз.</p> <p>Ой деген бір терең дария тұнғыық, Ой қажытар бір қайғы ,бір нұр құйып. Ой деген –сел ,онда құлан қағы жоқ, Ой дегенің таусылмайтын кермиық. М.Жұмабаев.</p> <p>хормен айтып,жаттап,дәптерлеріне жазып алады.</p>	

<p>Сұрақтар:ой-өріс,дүниетаным және сана сезімнің ақылға қандай қатысы бар деп ойлайсындар?</p>	
<p>1. Әңгімелеу (сұхбат). Ол ақыл (Шешендік сөздер). Бір күні Тезек төре айналасындағы игі жақсыларды,шешен ділмаларды жинап алып:-Азбайтын,тозбайтын байлық қандай болады? Қайтпайтын ,тайымайтын қолдаушың мен қорғаушың қандай болады?Жарығы тұтас елге түскен қасиетті шырақ қандай болады?Жел жетпес жүйрік ,асыл текті пырақ қандай болады?-деп сұрапты.Төренің өз шешендері жауап қайтара алмай отырып қалыпты. Сонда үнсіз отырып Бөлтірік былай деген екен: -Азбайтын байлық біреу, ол - ақыл. Тозбайтын байлық біреу ол –ақыл. Таймайтын адал қолдаушың біреу,ол- ақыл. Төре оның сөзін бөліп: -Ақыл,ақыл деп тақылдаған сала құлаш тіл берген.Құдай саған неғып бармақтай бақ бермеді екен?-деп шешенді мұқата сөйледі. Бөлтірік әдепкідегі ойларын жалғастырып,былай депті: -Ердің басына қонатын бақ біреу,ол - ақыл.Елдің басына қоятын тақ та біреу,ол- ақыл.Ақылсыз басқа қонған бақ баянсыз. 1 сұрақ. Бөлтірік шешеннің жауабынан нені байқауға болады? 2 сұрақ. Сіздерге осы мәндес сұрақ қойылса қалай жауап берер едің? 3 сұрақ. Ақыл-ойдың адамға қандай қажеттілігі бар? 4 сұрақ. Ақылды және ақылсыз деп қандай жағдайды айтады?</p>	
<p>2. Шығармашылық жұмыс, топтық жұмыс. Оқушыларды екі топқа бөліп жомарттық пен қайырымдылықтың өзара ұқсастығы мен айырмашылығын тауып, помтер құру арқылы жұмыстарын қорғау.</p>	

<p>Мұғалімнің сыйы Оқушылар түйінді ойға назар аударады</p> <p>Бүкіл әлемде адам баласы қаншалықты мол болса, ер-шәлікті жалғыз – оны жалғызсыратпайтын айрылмас адал досы – өзін ОЙЫ ғана</p> <p>Оралхан Бөкей</p>	
<p>3. Үй тапсырмасы. Халық мақалының мазмұнына орай оқушылар қажетті қасиеттерді табу.</p> <p>Ой түбінде алтын бар, Ойлай берсең табарсың. Жолың ұзақ болғанмен, Жүре берсең барарсың.</p>	
<p>4. Топпен ән айту. «Ақ көгершін» <i>Сөзі: А.Жұбановтікі</i> <i>Әні: Н.Баймұхамедовтікі</i></p> <p>Ақ көгершін, көгершін, Қолқанат құс сен едің, Бар, кезіп қайт ел үшін, Кең дүниенің көлемін. Әділеттің құсы деп, Көз алмастан жолыңнан Бақыт болып қоншы деп, Ұшырамын қолымнан.</p>	

<p>Қайырмасы:</p> <p>Ел тілегін алып ұш, Адамзаттың бағына. Қара бұлтты жарып ұш, Мұхиттың арғы жағына.</p> <p>Сенен көзін алмайды, Ақ ниетті бар адам. Ақ қанатың талмайды, Әділеттен жаралған. Тыныш – бейбіт өмірдің, Белгісі боп қанат қақ. Әлемге ортақ көңілдің, Қайт шыңына қонақтап.</p> <p style="text-align: center;">Қайырмасы:</p> <p>Ел тілегін алып ұш, Адамзаттың бағына. Қара бұлтты жарып ұш, Мұхиттың арғы жағына.</p>	
<p>1. <u>Соңғы тыныштық сәті. Нұрға бөлену.</u> Мұғалімнің сөзі:- 1-2 минуттай көздерімізді жұмып, бүгінгі сабақтан алған әсерлеріңізді естеріңізге түсіріп, сабаққа ойша қорытынды жасаймыз (баямузыка ойнап тұрады). Рахмет, балалар.</p>	

Сабақты талдау

Сабақтың тақырыбы: «Ой-өріс кендігі және ақыл парасаты».

Сабақ мақсаты: Ой-өріс, ақыл, дүние таным туралы білімдігін тереңдете отырып, ішкі тыныштық құндылығының мағынасын ашу.

1. Білімділік: жоғары ой туралы білімдерін тереңдету.
2. Дамытушылық: Өзіне сенімділік дамыту.
3. Тәрбиелік: жағымды ой ойлауға тәрбиелеу.

Бұл сабақты мен жоспар бойынша өткіздім. Сабақта негізінен өз мақсатыма жеттім деп ойлаймын, өйткені осы сабақтан кейін оқушылардан алған пікірлері бойынша жүргізген кері байланыстан олардың ойлардың сан болатынына, өмірдегі арман мен түпсіз ойдың айырмашылығын, өз өмірлеріне қаншалықты қажет немесе қажет емес болатын ойлар туралы айтқандарын естідім.

Жалпы **сабақты ұйымдастыру кезеңінен** бастадым. Сәлемдесуден кейін сабаққа дайындықтарын бақылағаннан кейін, тыныштық сәтіне шақырдым. Оқушылар үйреншікті қалыптарымен орындарында жайғасып отыра бастады.

Тыныштық сәтіне, №1 «Нұрға бөлену» сабақтың тақырыбына сай алындым. Тыныштық сәтінен кейін оқушылардың жүздеріне шаттық нұры қонғаны байқалды. Жаймен келесі кезең үй тапсырмасын тексеруге кірістім. **Үй тапсырмасын тексеру.** Өткен тапсырмаға толық жауап алу. Жазғы демалыста өзіне және өзгелерге қандай жақсылық жасап, көмек бере алғандары жайлы әңгімелеу, жазып келген әңгімелерін оқу, оған талдау жасауда оқушылар өз бастарынан өткен оқиғалар мен қызықты өткізген кездерін баяндап ортаға салды. Әсіресе Гүлнұрдың жазған оқиғасы балаларға ұнады. Әр оқушының әңгімесі өзінше ерекшелігі бар. Бұл жерде оқушылардың сөз байлықтарын дамыту, шешендік сөздерді өз өмірлерінде қолдана алуларын, ой толғау жасай отырып әр істеріне жауапкершілікпен қарауына әсер ету мақсатым болды. Өйткені оқушылар әр сабақта өз өмірінен өткен оқиғалар, істерді сабақта ортаға салуға өте белсенді қатысады.

Өзін-өзі тану пәнінің жаңа талаптарына сай, әдістемелік талаптарын орындай отырып М.Жұмабаевтың ой туралы сөзінен бір шумақты интербелседі тақтада ашып оны дәптерлеріне жазуды ұсындым.

Дәйек сөз.

Ой деген бір терең дария тұнғыық,
Ой қажытар бір қайғы ,бір нұр құйып.
Ой деген –сел ,онда құлан қағы жоқ,
Ой дегенің таусылмайтын кермиық.

М.Жұмабаев.

Ой өріске байланысты ғұлама адамдардың сөздерін интербелсенді тақтада аша отырып, сұрақтар қоя отырып талдау жасатқыздым.

Сұрақтар: ой-өріс, дүниетаным және сана сезімнің ақылға қандай қатысы бар деп ойлайсыңдар?

Оқушылардың жауаптарынан кейін сұхбаттасуға кітаппен жұмыс жасаттым. Оқушыларды екі топқа бөліп, бір топқа «Ол ақыл» және «»

Әңгімелеу (сұхбат).

Ол ақыл (Шешендік сөздер).

Бір күні Тезек төре айналасындағы игі жақсыларды, шешен ділмаларды жинап алып: -Азбайтын, тозбайтын байлық қандай болады? Қайтпайтын, тайымайтын қолдаушың мен қорғаушың қандай болады? Жарығы тұтас елге түскен қасиетті шырақ қандай болады? Жел жетпес жүйрік, асыл текті пырақ қандай болады? -деп сұрапты. Төренің өз шешендері жауап қайтара алмай отырып қалыпты.

Сонда үнсіз отырып Бөлтірік былай деген екен:

-Азбайтын байлық біреу, ол - ақыл.

Тозбайтын байлық біреу ол –ақыл.

Таймайтын адал қолдаушың біреу, ол- ақыл.

Төре оның сөзін бөліп:

-Ақыл, ақыл деп тақылдаған сала құлаш тіл берген. Құдай саған неғып бармақтай бақ бермеді екен? -деп шешенді мұқата сөйледі.

Бөлтірік әдепкідегі ойларын жалғастырып, былай депті:

-Ердің басына қонатын бақ біреу, ол – ақыл. Елдің басына қоятын тақ та біреу, ол-ақыл. Ақылсыз басқа қонған бақ баянсыз. Әр топтың тақырыбына байланысты сұрақтар қойып оған талқылау жасаттым.

1 сұрақ. Бөлтірік шешеннің жауабынан нені байқауға болады?

2 сұрақ. Сіздерге осы мәндес сұрақ қойылса қалай жауап берер едің?

3 сұрақ. Ақыл-ойдың адамға қандай қажеттілігі бар?

4 сұрақ. Ақылды және ақылсыз деп қандай жағдайды айтады?

Оқушылардың жауаптарын ортаға салып сұхбаттасу жүргізгеннен кейін

Шығармашылық жұмысты топтық бөлу бойынша жүргіздім. Оқушыларды екі топқа бөліп жомарттық пен қайырымдылықтың өзара ұқсастығы мен айырмашылығын тауып, постер құру арқылы жұмыстарын қорғауды ұсындым. Оған уақыт беріп топтық жұмыстың Ережелерін ескерте отырып жұмыла жұмыс істеуге дағдыландырдым.

Топтар жұмыстарын қорғағаннан кейін, интербелсенді тақтадан Оралхан Бөкейдің Алтын сөзін ашып естерінде сақтап жүректеріне салып алуларын өтініп мұғалім сыйын мағынасын түсіндірдім.

Мұғалімнің сыйы

Оқушылар түйінді ойға назар аударады

Үй тапсырмасына халық мақалының мазмұнына орай оқушылар қажетті қасиеттерді табуға тапсырма бердім. Интербелсенді тақтадан оқушылар ой туралы шумақты оқып, дәптерлеріне көшірді.

Ой түбінде алтын бар,
Ойлай берсең табарсың.
Жолың ұзақ болғанмен,
Жүре берсең барарсың.

Осы жұмыстардан кейін топпен ән айту өткіздім. Ән көңілдің ажары дегендей оқушылардың қалауы бойынша «Ақ көгершін» әнін барлығы бірге орындады. Интербелсенді тақтада әннің сөзі ашық тұрды, әннің музыкасы қосылып оқушыларға демеу берді.

«Ақ көгершін» Сөзі: А.Жұбановтікі, **Әні:** Н.Баймұхамедовтікі

Сабақты әдістемелік талаптарға сай, **соңғы тыныштық сәтінде нұрға бөлену** жүргіздім.

1-2 минуттай оқушыларға көздерін жұмуды талап етіп, бүгінгі сабақтан алған әсерлерін естеріне түсіріп, сабаққа ойша қорытынды жасауларын ұсындым. Бұл жердегі мақсатым, осы сабақтан алған білімдерін жалпылап ой түйсіктерінен өткізу арқылы естерінде сақтату болды. (баяу музыка ойнап тұрады).

Сабақтың соңында оқушылармен кері байланыс жасап, оларға рахметімді айттым. Кері байланыс арқылы жазылған стикерлерінен олардың көңіл күйлері мен сабаққа деген қызығушылықтарын байқадым.

№ 8 қосымша

Сабақтан бейне үзінділер. (дискте)

№ 9 қосымша

Облыстық конференцияға дайындаған баяндама

«Әлем өзгергенмен - Ұлылардың ұлағатты өсиеті өзгермейді»

Степногорск қаласы, Ақсу к.
№ 2 орта мектебінің өзін-өзі тану,
сызу және бейнелеу өнері
пәндерінің мұғалімі Омарова
Сағдат Бакеновна

Заманымыздың қарқындап дамуымен бірге, кеше ғана әлемдік білім беру жүйесін қайта қарау мақсатымыз болса, бүгін міне, білім беру саласы жаңартылып оқытуда.

Дәстүрлі оқу мен оқытуда қолданып жүрген көптеген технологиялардың бүгінгі таңда жаңа инновациялармен қарқынды дамып, білім берудің жаңа форматында жүйеге келтірілді.

Қазақстан Оқу Ассоциациясының президенті Сапаргүль Мирсеитованың басқаруымен, ең үздік шебер тренер Казиза Мажитқызы берген тәлім-тәжірибеміздің негізінде, бүгінгі күні ең тиімді технологиялардың бірі «Оқу мен жазу арқылы сын тұрғысынан ойлауды дамыту» технологиясын сабақта қолданудың тиімділігіне көз жеткіздік. Мен өз сабақтарымда «Оқу мен жазу арқылы сын тұрғысынан ойлауды дамыту» технологиясының көптеген стратегияларын қолдану арқылы мақсатыма оңай жетемін.

Мысалы өзін-өзі тану пәнінен 10 сыныптағы **«Ой – өріс кеңдігі және ақыл парасат»** тақырыбын алатын болсақ (3-4 сабақ). Жалпы сабақтың басында психологиялық ахуал жасап алып, тыныштық сәтін жағымды әуен арқылы өткізіп, оқушыларды топқа бөлемін. Әр сабағымда топқа бөлу рәсімін әр түрлі «Ән салайық», «Конфеттерді таңдайық», «Ребустарды құрастырайық» атты т.б. түрлерін жүргіземін.

Бұл ұжымдық оқыту - бірлескен ортада жұмыс жасауда оқушыларды белсендіреді, мәдени дағдыларын қалыптастырады. Ұжымда оқушыларда бірлік, ынтымақтастық қалыптасты, топпен орындаған тапсырмалары олар үшін қызықты болады, өйткені өзара қарым-қатынас жасаудың арқасында оларда ортақ пікір қалыптасады. Оқушылар – жоғары деңгейде ойлауға дағдыланады, мотивация және моралды жауапкершілігі пайда болады, өзаратұлғалық дағдысы дамиды.⁹ [65 бет]

Сабақтың қысқаша құрылымы:

1. Психологиялық дайындық.

⁹ Оқыту ізденіс ретінде және ізденіс оқыту ретінде, С.Мирсеитова, Қарағанды – 2011

2. Ой шақыту.
3. Үй тапсырмасын тексеру.
4. Жаңа сабақ.

I. Қызығушылықты ояту.

- а) Ой қозғау.
- ә) “Топтау”, “Ойлану”

II. Мағынаны тану сатысы.

4. Абайдың 17 қара сөзінен аудио жазба тыңдау.
5. Түртіп алу — + ? v (INSERT) стратегиясы
6. Топпен жұмыс.

III. Ой толғау сатысы.

6. «**Пікір алысу**» стратегиясы.
  7. Постер қорғау, бағалау.
  8. Үйге тапсырма.
  9. Соңғы тыныштық сәті
  10. Стикерлер толтырылады, рефлексия жасалады.
- Сабақ кезеңдеріне тереңірек тоқталатын болсам:

Бірінші кезең «Қызығушылықты ояту»

Кезеңнің мақсатына қарай оқушы өзінде қалыптасқан білімі мен түсініктерін өзектендіру үшін тақырыпқа байланысты қызығушылықтарын, белсенділігін ояту үшін, үш топқа жеке тапсырма беремін.

1-ші топқа «Қайрат»

2-ші топқа «Ақыл»

3-ші топқа «Жүрек» сөздері туралы не білетіндерін: «Белгілі ақпараттар» тізімін түйін сөздер бойынша әңгімелеу, кластерлер құру арқылы топта талдауын ұсынамын. аталған сөздер бойынша не білетінін еске түсіреді, ақпаратты жүйелейді, жауап алуға бір-біріне қажетті сұрақтар қояды.

Бірінші кезеңде алынған ақпараттар тыңдалады, жазылады, талқыланады, жеке, жұп және топ бойынша жүргізіледі.

Екінші кезең «Мағынаны тану»

Кезеңнің мақсаты - жаңа ақпаратпен танысу: Бұл кезеңде жаңа ақпараттармен, ойлармен танысады, тиісті тақырыпқа байланысты кино көру, дәріс, әңгіме, тыңдау немесе тәжірибе — эксперимент жасау, мультимедиялық құралдарды пайдаланады. Сабақта жұмыс дара және жұп түрінде жүргізіледі. Мен тақырыпқа байланысты бұл кезеңде Ұлы Абай өзінің 17 қара сөздерінде айтып кеткен аудио жазбасын тыңдатамын.

Ұлы Абай өзінің 17 қара сөздерінде: Қайрат, ақыл, жүрек үшеуі өнерлерін айтысып, таласып келіп, ғылымға жүгініпті.¹⁰ [2, <http://sultan.islam.kz/>] Бұл кезеңде оқушылар сабақтың бірінші кезеңінде

¹⁰ <http://sultan.islam.kz/> Қайрат, ақыл, жүрек үшеуі өнерлерін айтысып, таласып келіп, ғылымға жүгініпті. Хәкім Абайдың қара сөздері – 17 сөз

берілген тапсырмаға толық мағлұмат жинайды, тыңдалған аудио жазбаны өз түсінігіне қабылдайды, алдына қойған мақсаттарына жету үшін белсенді әрекет етеді.

Осы орайда, мен мәтінмен жұмыс жүргіземін. «Ол ақыл» (*шешендік сөздер*)¹¹ [3, 14 бет], «Ақыл бар жерде..»¹² [15 бет] (*ел аузынан*), Абайдың «Ақыл»¹³[5, 15 бет] туралы дәйексөзі мәтіндерін топтарға таратамын. Жаңа ақпараттардың мәнін түсіну барысында мәтін шетіне белгі қояды немесе жазып алады. Түртіп алу — + ? v (INSERT) стратегиясы қолданылады.

Үшінші кезең «Ой толғау»

Кезеңнің мақсаты - қабылданған жаңа және ескі түсініктердің ара қатынасын айқындау. Мағынаны тану кезеңіндегі біліміне сүйене отырып, бұрын және сабақ барысында не үйренгенін салыстырады. Бұл жерде топтарға жарты ватман қағаздарын таратып оларға постер құрғызамын. Тақырыптың мәнін толық түсіну және өзіне қойылған мақсатты іске асыру үшін жаңа тақырыпты талдайды, қажеттісін іріктеп алады. Алған білімдерін өмірмен байланыстырады, қорытынды нәтиже шығарады, өз беттерімен жаңа идеяларды ойластырады. Осы орайда «Идея жинау»¹⁴ [6, 63 бет] әдісін қолданамын.

Тақырып бойынша сұрақтар қою, ой шақырутәсілі, идеяларды ұжымда бірігіп тез жинауға мүмкіндік береді. Бұл стратегия оқушылардың алдағы уақыттаталқылауға арналған тақырып бойынша бұрынғы білімдеріне шолу жасауға мүмкіндік береді.

Мен бұл кезеңде постерларын қорғатамын, оқылған ақпаратты талдап постерге енгізеді, түсіндіреді, топ бойынша шығармашылық жұмыс жүргізеді, бірінші кезеңдегі түйін сөздерге қайта оралады. Оқыған мәліметтерімен ұштастыра отырып сабақтың «**Ой – өріс кеңдігі және ақыл парасат**» - деген тақырыбын түйіндейді. Тақырыпқа байланысты постерді қорғау критерилерін құрып аламыз.

Топтың шығармашылығына байланысты, алдыңғы кезеңдердегі ақпараттардың өзара қатынасын сипаттайтын кестелер толтырады немесе түйін сөздер құрады, пікір алмасады, шығармашылық жұмыстар жазу (синквейн, құруына болады.) және т. б. жүргізіледі, оны өздері таңдайды. Әр сабақта қолданылатын болғандықтан, оқушыларға бұл стратегиялар таныс, өз жұмыстарында қолдана алады.

Жұмыстарын топ болып қорғайды. Критерилер бойынша тиісті балдар қойылады, балдарды әр топ, келесі топқа баға беру арқылы дұрыс, дұрыс емес жақтарын қарастыра отырып береді. Сабақтың соңында стикерлерге өз пікірлерін, сабақтан не алғандарын жазып жетістік ағашына

¹¹ Өзін-өзі тану оқулығы, 10 сынып, 14 бет

¹² Өзін-өзі тану оқулығы, 10 сынып, 15 бет

¹³ Өзін-өзі тану оқулығы, 10 сынып, Дәйексөз 14 бет

¹⁴ Оқыту ізденіс ретінде және ізденіс оқыту ретінде, С.Мирсеитова, Қарағанды – 2011, 63 бет

іледі. Бұл арқылы келесі сабақтарымда қандай стратегияларды қолдану керектігін анықтап отырамын.

Оқушылардың пәнге деген қызығушылығы, «бірлескен ортада» топтаса отырып, өз ойларын еркін бөлісуге бейімделуі, білімге деген құштарлығы мол, дарынды оқушылардың білім деңгейілері орта оқушыларға әсерін тигізе отырып, осы біріккен орта жұмысы арқылы олардың мәдениеттік қарым-қатынастары артатынына, рухани құндылықтарды тани алатынына өз сабақтарымда көзім жетті.

Әсіресе мен өзімнің сабақтарымда оқушылардың жан-дүниесін түсінуге көп көңіл бөле отырып, сапалы оқытудың маңызды факторы ретінде оқушының сабақтағы тақырыптың мәнін өз бетінше меңгеруіне көп көңіл бөлемін. Өйткені сындарлы оқытуда бұл үдеріске оқушының міндетті түрде қатысуы талап етілген.

«Оқу мен жазу арқылы сын тұрғысынан ойлауды дамыту» технологиясы курсынан алған әсерлерім мен жазған конспектілерім маған екінші деңгей курсынан өтуге көп көмегін тигізді. Оған мың алғысым, менің жетістіктеріме себеп болған шебер тренер Базарбек Қазиза Рашитқызына. Сол кездегі жазған конспектілерім әр сабағыма тірек сызбалар ретінде сүйенедім.¹⁵ [7, 2011 жылғы курстың конспекті материалдарынан]

Оқушының мұндай жауапкершілігін әсіресе топқа бөліп оқыту кезеңдерінде анық байқауға болатыны дәлелденді. Менің өткізген сабақтарымда, оқушылардың сапалы білім алуын белгілі бір деңгейде қалыптастырып, олардың жауапкершілігі мен ізденімпаздығын арттыру бағыт берілді.¹⁶ [8, Іс-әрекетті зерттеу Омаров С.Б.]

Заман талабына сай «Әлем өзгереді, біз де өзгердік», бірақ ең бастысы соған себепкер болған мақтан тұтатын **«Ұлы ұстаздарымыздың ұлағатты өсиеті өзгермейді»** - деген ой түйінмен, жаңа заманда ұрпақты оқыту үшін өзіміз оқуымыз керек деп қана қоймай, әр білімімізге сыни көзбен қарай біліп, мағынасын тани отырып Ұлылардың сенімін ақтап, еңбегін құрметтеу керек деген ой түйдім.

---

¹⁵ 2011 жыл, «Оқу мен Жазу арқылы Сын Тұрғысынан Ойлауды Дамыту курсы, Базарбек Қазиза Рашитқызының оқыту материалдарынан, конспектілеу дәптері

¹⁶ «Іс-әрекетті зерттеу есебі», 2013 жыл. Омарова Сағдат Бакеновна, Алматы қаласы.

№ 10 қосымша

Сын тұрғысынан ойлау технологиясының стратегиялары мен әдіс-тәсілдері

Технология бойынша әр сабақ үш кезеңнен тұрады:

- қызығушылықты ояту;
- мағынаны ашу;
- ой толғаныс.

Бірінші кезең «Қызығушылықты ояту»

Кезеңнің мақсаттары:

- оқушы өзінде қалыптасқан білімі мен түсініктерін өзектендіру;
- оқылатын тақырыпқа танымдық қызығушылықты ояту;
- оқушының белсенділігін ояту;

Жеке тұлғаның іс-әрекеті: Қолдануға болатын әдістер мен тәсілдер оқылатын мәселелер бойынша не білетінін еске түсіреді, ақпаратты жүйелейді, жауап алуға қажетті сұрақтар қояды. Өзге мақсатын тұжырымдайды. «Белгілі ақпараттар» тізімін түйін сөздер бойынша - әңгіме, кластерлер, дұрыс және дұрыс емесін мақұлдау және т. б.

Бірінші кезеңде алынған ақпараттар тыңдалады, жазылады, талқыланады, жеке, жұп және топ бойынша жүргізіледі.

Екінші кезең «Мағынаны ашу»

Кезеңнің мақсаты:

- жаңа ақпаратпен танысу;
- жаңа ақпараттармен өз білімімен ара - қатынас белгілеу.

Жеке тұлғаның іс-әрекеті: Қолдануға болатын әдістер мен тәсілдер — мұғалім ұсынған белсенді оқыту әдістерін қолданып, жаңа тақырып материалдарын тыңдайды, оқиды;

— жаңа ақпараттардың мәнін түсіну барысында мәтін шетіне белгі қояды немесе жазып алады;

— қарастырылған материалдармен жұмыс істеу барысында өз түсінгенін қадағалайды, алдына қойған мақсаттарына жету үшін белсенді әрекет етеді.

Белсенді оқу әдістерін қолдану:

- *инсерт;*
- *екі жақты күнделік;*
- *қосымша журнал;*
- *сабақтың бірінші кезеңінде қойылған сұрақтарға белсенді түрде жауап іздеу және т. б.*

Бұл кезеңде жаңа ақпараттармен, ойлармен танысады, тиісті тақырыпқа байланысты кино көру, дәріс, әңгіме, тыңдау немесе тәжірибе -

эксперимент жасау, мультимедиялық құралдарды пайдаланады. Сабақта жұмыс дара және жұп түрінде жүргізіледі.

Үшінші кезең «Ой толғау»

Кезеңнің мақсаты:

- қабылданған жаңа және ескі түсініктердің ара қатынасын ашу.
  - оқылған материалды талдау және қорытындылау.
  - тақырыпты мұнан әрі меңгеру бағытын анықтау.
  - Мағынаны тану кезеңінде білімге сүйене отырып, бұрын және сабақ барысында не үйренгенін салыстырады.
  - Қарастырған тақырыптың мәнін толық түсіну және өзіне қойылған мақсатты іске асыру үшін жаңа тақырыпты талдайды, қажеттісін іріктеп алады.
  - өзіне қойған сұрақтарға мағыналы жауап алғандарын бағалайды.
  - Алған білімдерін өмірмен байланыстырады, қорытынды нәтиже шығарады, өз бетімен жаңа идеяларды ойластырады.
  - кластер құру
  - әртүрлі кезеңдегі ақпараттардың өзара қатынасын сипаттайтын кестелер толтырады.
  - түйін сөздерге қайта оралу.
  - дұрыс және дұрыс емесін мақұлдауға қайта оралу.
  - рефлексивті сұрақтар
  - пікір алмасу.
  - шығармашылық жұмыстар жазу (синквейн, эссе) және т. б.
- Оқылған ақпаратты талдау, түсіндіру, шығарманы өңдеу жұмысы топ бойынша жүргізіледі.

Технологияның стратегиялары (тәсілдері)

Технологияны жетік меңгеру үшін бірнеше тәсілдер қолданылады. Оқытуда жақсы нәтижеге жету үшін осы стратегияларды оқыту үрдісінің әр кезеңінде сабақтың мазмұнына қарай пайдаланған жөн.

Кластер (топтастыру). Бұл тәсілдің авторы американдық Гудлат.

Стратегияның мәні оқу материалын график түрінде жүйелеу, яғни мәтіннің маңызды бөлігін бөліп, график түрінде белгілі бір тәртіппен шоқ тәрізді орналастыру. Мысалы, сын тұрғысынан ойлауды дамыту технологиясының кезеңдерін кластер түрінде былай келтіруге болады.

Бұл тәсілді қызығушылықты ояту және ой толғау кезеңдерінде қолдануға болады.

Инсерт (түртіп алу) жүйесі.

Бұл тәсіл бойынша оқу материалы дайын күйінде беріледі, мәтінді оқып отырып оның бір жақ шетіне немесе кесте түрінде жазылады:

«V» — білемін «+» мен үшін жаңа «-» басқаша ойлаймын «?» - түсінбедім, тереңірек білгім келеді.

Кестені мәтіннің фрагменттері немесе толық абзац түрінде толтырады. Сонан соң оқушылар жұп болып немесе топпен өзара пікір алмасады. Түсініксіз болған ұғымдарды мұғалім түсіндіреді немесе басқа ақпарат көздерінен іздеуге үйге тапсырма беріледі. Мұнда оқушыларға аз таныс, қызықтыратын, энциклопедиялық сипаттағы, яғни құбылыстар туралы мәліметтер жинауға болады. Бұл тәсіл дәстүрлі оқытудағы «оқулықтан пәлен параграфты оқындар» деген тапсырмаға қарағанда тиімді. Венн диаграммасы – екі затты алып, олардың ерекшеліктері мен ұқсастықтарын салыстыру.

«Синквейн» тәсілі.

Мұны бес жолдан тұратын өлең деп те атайды. Бұл әрбір ой толғау кезеңінде қолданылады.

Синквейн жазу ережесі:

- 1) Бірінші қатарға бір сөзбен тақырып жазылады (зат есім түрінде).
- 2) Екінші қатарға тақырыпты екі сөзбен келтіруі (екі сын есім түрінде).
- 3) Үшінші қатарға үш сөзбен осы тақырып бойынша іс-әрекет жазылады (етістік, көсемше).
- 4) Төртінші қатарға төрт сөзден тұратын осы тақырыпқа қатысты сөйлем немесе сөз тіркесі.
- 5) Соңғы қатарға тақырып мәнін сипаттайтын бір сөзден тұратын синоним (метафора) жазылады.

Эссе стратегиясын ой толғау кезеңінде қолданған тиімді. Мұнда оқушылар тақырыптық ішкі сырын терең түсініп, өз пікірін, өз ойын дұрыс жеткізіп, оқу материалының негізін анықтап, сол арқылы оларды өмірмен байланысын жазады.

Кубизм стратегиясы – кубик жасалынып, оның 6 қырына 6 түрлі тапсырма жазылады. Мұғалім кубті ортаға тастап, қай қыры түссе, оқушы сол қырындағы тапсырмаға жауап береді.

Білемін. Үйрендім. Білгім келеді. *Бұл стратегияны 1984 жылы Чикаго университетінің профессоры Донна Огл шығарған. Оның мақсаты – таным үрдісінде рефлексивтілікті дамыту.* Ол үшін төмендегі кестені толтыру керек. **Білемін. Үйрендім. Білгім келеді.**

Топтың мүшелерін дамыту мақсатында уақытты үнемдеу арқылы оқушылардың барлығын тыңдауға мүмкіндік береді. Кестені толтыру барысында ұсыныстар және жаңа ойлар қосуға болады. Концептуалдық дөңгелек стратегиясы кластерге ұқсас, бірақ мұнда бір шоқтан таралуы керек. Мысалы 2 сыныпта дүниетану пәні бойынша жүргізген « Бұлар қайдан шығады?» тақырыбында өткізген сабағымда «мал шаруашылығы» ұғымына осы стратегияны қолдандым: Бұл тәсіл оқушылардың назарын оқылатын тақырыпқа аударуға, сабақ жоспарын жасауға мүмкіндік береді.

«Ирек» стратегиясы.

Оқушылардың танып білу қызметін арттыру үшін қолданылады. Мұғалім алдын ала мәтінді мағынасына қарай бөліктерге бөліп тастайды. Бүкіл сыныптағы оқушыларды топқа бөліп, әр топқа мәтін үзінділерін береді. Әр топ сынып оқушыларға, өздеріне берілген мәтіндерін түсіндіріп шығады. Мұндағы басты мақсат — әр оқушы осы тақырыпты түгелдей қамтуында. Осы орайда «Бұлар қайдан шығады?» тақырыбын топ бойынша бөліктерге бөліп тастап және интерактивті тақтадан жайлаудың суретін көрсету арқылы мәтін құрастыруына жол сілтедім.

«Болжам» стратегиясы.

Оқиға мазмұны арқылы баланы қиялдату, ойын, сыни көзқарасын дамыту, проблемалық мәселе туғызу.

Осы орайда әр топқа тапсырмалар бере отырып қиялдауына еркіндік бердім. Оқушылар арасынан қиялы жүйрік бала дараланып шығатыны сөзсіз.

«Пікір алысу» стратегиясы.

Оқушылар бір қорытындыға келетін мәселеге байланысты пікір таластырады, пайдалы, пайдасыз жақтарын шешеді. Белгілі тақырыпты алып, әлеуметтік өмірмен байланыстыру, өз көзқарасын дамыту, өзгені құрметтеуге үйретеді.

«Әңгіме» стратегиясы.

Өзіне — өзі есеп беру, көзқарасты дамыту, білімін анықтау, бағалау. Сонымен, сын тұрғысынан ойлаудың әдістемелік тәсілдерін оқу үрдісінде қолданғандағы маңыздылығы мынада:

- мотивацияның артуы;
- дербес іс — әрекеттің артуы;
- ойлаудың белсенді болуы;
- оқушылардың білігі мен біліктілігінің жан — жақты дамуы;
- логикалық ойлаудың жүйелілігін меңгеру.

Сын тұрғысынан ойлау технологиясын қолдану нәтижесінде жеке тұлғаның қабілеттері жандана түседі және білім прагдимасы қалыптасады.

№ 12 қосымша

**Отбасының құндылықтарын ашуда
ата-аналармен өткізілген Тренинг: «Мен қандай ата-анамын?»**

1. *Кездесу* (жай әуенмен 2 шеңбер болып қарама-қарсы айналады, әуен тоқтаған кезде бір-біріне қарап баланың қасиетін айтады)
2. *Ассоциция Жанұя* (доп беру арқылы ата-ана жауап береді)
3. *Қызықты сурақтар:*
  1. Балаңыздың туған күні?
  2. Сынып жетекшісінің толық аты-жөні?
  3. Балаңыз қандай өлшемді аяқ киім киеді?
  4. Балаңыздың парталас көршісі кім?
  5. Бүгін сабақтан қандай баға алды?
  6. Балаңыздың сүйікті асы қандай?
  7. Балаңыз қандай түсті жақсы көреді?
  8. Балаңыз спорттың қандай түрін жақсы көреді?
  9. Балаңыз 1-сыныпқа қай жылы бардыЮ
  10. Балаңызды еркелетіп қандай сөз айтасыз?
  11. Балаңыз сізді ренжіткенде, ең алдымен, қандай сөз аузыңызға түседі?

1 слайд Өзін-өзі тану пәнінің бала өмірінде алатын орыны.

2 слайд

3 слайд

4 слайд *Ата-аналарға арналған тренинг*

Тренингтің мақсаты: Қазіргі кездегі баланың дамуына жеке тұлға болып қалыптасуына ата-ана тәрбиесінің үлесі зор екендігін түсіндіре отырып, қарым-қатынас орнату. Ата-аналарды өздерінің балаларының жандүниесін түсінуге білуге және қиындықта қол ұшын соза білуге ықпал ету.

Қатысушылар: 9 «Б» сынып ата-аналары

Тренинг ережесі:

- Тренингке берілген регламентті сақтау;
- Тренинг барысында бір-бірінің сөзін бөлмеу;
- Қатысушылармен бірігіп жұмыс жасау;
- Қатысушылар бір – біріне кедергі келтірмеу

Ұйымдастыру кезеңі:

1-жаттығу «Доп арқылы балаға деген қарым –қатынасымен таныстыру» тренингі

Сіздердің балаға деген қатынасыңызды білу мақсатында «Доп арқылы сұрақ-жауап» атты тренингін өткіземін. Допты қағып алған адам сұраққа жауап береді. Осылайша кезектесіп допты бір – біріңізге бересіздер. Бір-бірімізге допты беру арқылы балаңызға деген қатынасыңызбен таныстырасыз.

2-жаттығу «Қар қиыршықтары»

Нұсқау: Ақ қағазды алып ортасынан бүктеймізде, оң бұрышын жыртып аламыз. Тағы да бүктеймізде оң жақ бұрышын жыртып аламыз. Осылайша мүмкіндігінше жалғастырамыз. Енді барлығымыз өзіміздің қар қиыршықтарымызды ашып қараймыз.

Талдау:

- Кімде бірдей қар қиындысы шықты?
  - Жоқ, Себебі неде деп ойлайсындар?
  - Неге бәрімізде бірдей ақ қағаз және бірдей әрекет жасасақта қар қиыршықтары басқаша шықты деп ойлайсындар?
- Мұғалімнің сөзі: Себебі, бәріміз бірдей әрекет жасағанмен біздер әр түрлі адамдармыз, әр түрлі қимылдаймыз. Ал балаларымызға келсек, әр қайсысы бөлек тұлға, әрқайсысының ойлауы, дүниетануы көзқарасы бәрі де әр түрлі. Бүгіні жиналуымыздың бірден бір себебі балаңыздың үлгеріміне, қолдау көрсету.

5 слайд 3-жаттығу «Мен үшін баламның сабақтағы үлгерімі...»

Келіңіздер, осы тақырып төңірегінде пікір алмасайық.

Ата -анасы баласына оқуды жақсы бітірмесең, бізден жақсылық күтпе, біз саған көмектеспейміз дейді. Ал баласы кей сабақтан қиналып жүр.

Осындай сөздерден оң ол ешкімді көргісі келмеді.

Сұрақ: Ата- ананың бұл ісіне қалай қарар едіңіз? Сіздің ойыңыз? Өзіңіз балаңызды қалай қолдар едіңіз? Сабаққа зейін қоюға қандай қолдау көрсетесіз?

6 слайд 4 -жаттығу - релаксация «Ашық хабар бейне ролигі» *(оқушылардың өз ата-аналары туралы пікірлері)*

7 слайд Талқылау сұрақтары:

Өз балаңыздан осын жауапты күттіңіз бе?

Өз балаңыздың жақсы қасиеттері?

Нұсқау: Балаларыңыз сіздерге деген жүрек түбіндегі лебіздері мен құрметтерін, айта алмай жүрген ойларын ашық хат бетіне түсірген болатын. Енді міне балаңызға айтпай жүрген еркелетін сөздермен қолдау жасаңыз, тілек айтыңыз.

(Ата-аналардың пікірлерін бейне роликке түсіру және өзін-өзі тану пәнінде оларға көрсету)

8 слайд отбасы (Қорытындылау)

9 слайд Дәйексөз

10 бала жаны тым нәзік.

11-12 слайд Ата-анаға арналған сауалнама

13 слайд Жауабы

14 слайд Балаға тәрбие беру үшін

15 слайд Бала махаббаты дегеніміз...

16 слайд Мен әрқашан қасыңнан табыламын.

Есіңізде болсын, ең бастысы – баланы қобалжу мен қорқудан арылтып, оның дайындалуына қолайлы жағдай жасау.

Кездесудің соңында ата-аналарға стикерлер таратылып, олардың осы кездесуден алған пікірлері туралы екі жұлдыз бір тілек жазылып алынады. Өз пікірлері мен тілектерін қалаған суретке іледі.

Қосымша материалдар: Кездесудің соңында оқушылардың ата-аналарына дайындаған кіші гірім қолөнерлері мен ата-аналарға арналған жадынамалар таратылады.

Ата-аналарға арналған жадынама.

1. Балаңыздың оқуына, тәртібін, баланың белсенділігінің артуына тек мектеп тәрбиесі мен оқуының арқасында қол жеткізуге болатынын түсініңіз.
2. Міндетті түрде ата-аналар жиналысынан қалмай, баланың сабағының үлгерімін қадағалаңыз.
3. Балаңыздың күнделікті оқуындағы табысымен ой бөлісіңіз, бүгін қандай жаңа ұғым алды, үйренді, нені үйренді, т.б. Тек қандай баға алғанымен қанағаттанбаңыз.
4. Балаңыз күнделікті үй тапсырмасын орындауын қадағалаңыз, егер бала қиналатын болса көмектесіңіз, қерісінше өзіңіз орындап беруге үйретіңіз.
5. Баланы тек үй тапсырмасының жұмысымен қалдырмай, ой-орісінің өсуіне қосымша жаналықтар қамтып, білімін жетілдіріңіз.
6. Балаңыздың сыныптың және сыныптан тыс жұмыстарға қатысуын қадағалаңыз, көмек көрсетіңіз.

7. Мүмкіндігінше, баланың айтқан әңгімесіне,өзі жайлы, мектебі туралы, достары туралы т.б. ойымен бөлісіп, баланың көзқарасымен қарауға тырысыңыз.
8. Өз мүмкіндігіңізге байланысты мектеп пән мұғаліміңізге көмеккөрсетуді ойлаңыз. Ол сіздің балаңызды тәрбиелеудегі өнеріңіздің жоғарылығын көрсетеді.
9. Жүрек жылытатын жақсы сөздеріңізді аямаңыз.
10. Балаңыздың сенімін үнемі ақтаңыз.
11. Балаңызға деген сеніміңізді сүйіспеншілігіңізбен көрсетіңіз.

Есіңізде болсын, ең бастысы – баланы қобалжу мен қорқудан арылтып, оның дайындалуына қолайлы жағдай жасау.

Мекен жайы:

КММ «Ақсу кентінің № 2 орта мектебі»

жұмыс телефоны - 46505

ұялы телефон - 87712995506

электрондық почта - sagdat.b@inbox.ru